

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Amenitní migrace a její formy v oblasti západních Čech

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Michael Bartoš, CSc.

**Bc. Kateřina Švejdová
2012**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kateřina ŠVEJDOVÁ**
Osobní číslo: **Z10718**
Studijní program: **N4101 Zemědělské inženýrství**
Studijní obor: **Agroekologie**
Název tématu: **Amenitní migrace a její formy v oblasti západních Čech**
Zadávající katedra: **Katedra rostlinné výroby a agroekologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce navazuje na ukončený projekt GA ČR č. 403/07/0714 "Amenitní" migrace jako nová forma specifické globální migrace obyvatel. Její vliv na socioekonomický rozvoj rurálních oblastí České republiky.

Hlavním cílem diplomové práce je zjištění předpokladů modelového území (západní Čechy - oblast měst Planá, Mariánské Lázně a Tachov) pro vznik a existenci jevu "amenitní migrace". Součástí tohoto zjištění bude určení hlavních důvodů, proč se amenitní migranti stěhují do této oblasti a jaké je jejich zapojení do místního života.

Rámcová osnova:

1. Úvod a cíl práce
2. Literární rešerše na téma "amenitní migrace
3. Použitá metodika a hypotézy
4. Modelové území a jeho charakteristika z hlediska amenitní migrace
5. Faktory ovlivňující amenitní migraci
6. Vlastní práce - dotazníkové šetření pro průzkum forem amenitní migrace
7. Diskuse výsledků
8. Závěr
9. Summary
10. Použitá literatura
11. Přílohy

Rozsah grafických prací: tabulky, grafy, mapy, fotografická příloha
Rozsah pracovní zprávy: 50-70 stran včetně tabulek
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J. (2009): Amenitní migrace - specifická forma migrace obyvatel. AUSPICIA, Vol. 6, No. 2, p. 103 - 109.
2. BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., (2005): Amenitní migrace jako specifická forma globální migrace obyvatel a její vliv na kvalitu života. Životné Prostredie, 39 (6), s. 315 - 318.
3. LIBROVÁ, H. (1994): Pestří a zelení - kapitoly o dobrovolné skromnosti. Veronica, Brno, 218 s.
4. BIČÍK, I., VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2001): Druhé bydlení v Česku. UK, Praha, 166 s.
5. BARTOŠ, M., KUŠOVÁ, D., TĚŠITEL, J. (2009): Motivation and life style of the Czech amenity migrants. European Countryside. Versita, (3), p. 164-179.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Michael Bartoš, CSc.
Katedra rostlinné výroby a agroekologie

Datum zadání diplomové práce: 28. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2012

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Vladislav Čuru, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. února 2011

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Michaelu Bartošovi, CSc. za odborné vedení, poskytnutí studijních materiálů a také za jeho trpělivost a pomoc při zpracování diplomové práce. Dále děkuji své rodině a Janě Zámečnickové za podporu a pomoc při dotazníkovém šetření. Také děkuji všem svým respondentům, kteří byli ochotní vyplnit dotazník a poskytnout tak potřebná data pro zpracování diplomové práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Amenitní migrace a její formy v oblasti západních Čech“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a použila pramenů, které uvádím v seznamu použité literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 2012

.....
Bc. Kateřina Švejdová

OBSAH

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE	8
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE NA TÉMA „AMENITNÍ MIGRACE“	9
2. 1 Migrace obecně	9
2. 1. 1 Migrace v biologických disciplínách.....	10
2. 1. 2 Migrace v lidské populaci.....	11
2. 1. 3 Amenitní migrace	13
2. 2 Cestovní ruch.....	14
2. 3 Rurální turistika	17
2. 4 Druhé bydlení	18
2. 5 Amenitní migrace	20
2. 5. 1 Formy amenitní migrace	21
2. 5. 2 Typologie amenitní migrace	22
2. 5. 3 Fenomén amenitní migrace.....	23
2. 5. 4 Amenitní migrace v České republice.....	25
2. 5. 5 Amenitní migranti.....	26
3. POUŽITÁ METODIKA A HYPOTÉZY	28
4. MODELOVÉ ÚZEMÍ.....	30
4. 1 Geomorfologické členění západních Čech.....	30
4. 2 Vodní režim západních Čech	31
4. 3 Chráněná území	31
4. 4 Historie osidlování	32
4. 5 Města	34
4. 5. 1 Tachov	34
4. 5. 2 Planá.....	36
4. 5. 3 Mariánské Lázně.....	38
5. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ AMENITNÍ MIGRACI.....	40
6. VLASTNÍ PRÁCE – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO PRŮZKUM FOREM AMENITNÍ MIGRACE	41
6. 1 Základní charakteristika amenitního migranta	41
6. 2 Zaměstnání sledovaného vzorku amenitních migrantů	49
6. 3 Zapojení do místní činnosti	51

6. 4 Bydlení	54
6. 5 Vybavenost místa bydliště a domácnosti	58
6. 6 Informace o území	61
6. 7 Předpoklady přesídlení	65
6. 8 Přestěhování	69
6. 9 Vztah amenitních migrantů k životnímu prostředí	74
6. 10 Analýza 2. stupně	77
6. 11 Potvrzení či vyvrácení hypotéz	82
7. DISKUSE VÝSLEDKŮ	83
8. ZÁVĚR	87
9. SUMMARY	89
10. POUŽITÁ LITERATURA	90
PŘÍLOHY	97

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE

Amenitní migraci rozumíme specifický typ migrace, která zpravidla směřuje z městského prostředí do venkovských oblastí. Primárně není amenitní migrace motivována ekonomicky, ale spíše snahou žít v oblasti s lepším přírodním, případně i kulturním a sociálním prostředím. U amenitní migrace převládá směr pohybu obyvatelstva z měst na venkov.

Hlavním cílem diplomové práce je zjištění předpokladů pro vznik a existenci jevu „amenitní migrace“ a výskyt jejích forem v oblasti západních Čech – konkrétně v zázemí měst Planá, Tachov a Mariánské Lázně. Zpravidla se rozlišují dvě základní formy amenitní migrace – migrace za lepším životním prostředím (*natural amenities*) a migrace za kulturními zvláštnostmi území (*cultural amenities*). Součástí tohoto zjištění je určení hlavních důvodů, proč se amenitní migranti stěhují do této oblasti a jaké je jejich zapojení do místního života.

Tato práce navazuje na ukončený projekt GA ČR č. 403/ 07/0714 „Amenitní“ migrace jako nová forma specifické globální migrace obyvatel. Její vliv na socioekonomický rozvoj rurálních oblastí České republiky. Tento projekt byl realizován v letech 2007 až 2010 především ve třech modelových oblastech – na Šumavě a jejím podhůří, Třeboňsku a České Kanadě, a v tzv. vnitřní periferii Západ, která byla vymezena územím Křivoklátska a Manětínska. Cílem projektu bylo analyzovat formy amenitní migrace, váhu jednotlivých faktorů, které ji ovlivňují a dále vliv tohoto typu migrace na socio-ekonomický rozvoj širšího území a na regionální politiku.

Před zahájením vlastní práce byly stanoveny následující hypotézy:

1. Druhé bydlení je předstupněm amenitní migrace pro více než polovinu amenitních migrantů.
2. Hlavním důvodem pro přesídlení do určité oblasti je pro většinu amenitních migrantů (75%) příroda.
3. Amenitní migranti se převážně snaží žít v souladu s přírodou.
4. Alespoň 2/3 amenitních migrantů se domnívá, že se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí k lepšímu.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE NA TÉMA „AMENITNÍ MIGRACE“

2.1 Migrace obecně

V širším obecném kontextu migrací rozumíme přímý, pravidelně se opakující nebo jednorázový prostorový přesun skupin objektů, organismů všeho druhu, případně lidí (Bartoš et al., 2011). Standardní slovník definuje termín lidská migrace většinou jako: „pohyb lidí z jednoho místa či země na druhé, kde se chtějí usadit“. Ani zdaleka však nevystihuje hloubku významu či rozsah tohoto fenoménu v dějinách lidstva i v soudobém světě (King, 2008). Migrací se obecně rozumí změna obvyklého místa pobytu přes hranice určité územní jednotky (Pavlík, Kalibová, 2005). Termín migrace označuje jednak proces stěhování, tj. proces přibývání či ubývání populace, jednak vlastnost populace, kterou bychom mohli označovat jako „stěhovavost“, jednak samotný jev přestěhování (Klufová, 2008).

Obecně platí, že každý jednotlivý případ migrace lze posuzovat z dvojího pohledu: z hlediska místa, které migrant opouští – emigrace, a z hlediska místa, kam migrant směřuje – imigrace (přistěhování). V případě návratu emigranta jde o reemigraci (Havlíková, 2011). Migrace je tedy dvojstranný proces (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová, 1986).

Pojem migrace nemusí být použit jen pro mobilitu lidí. Biologie a zoologie se zabývají migrací rostlin a zvířat (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009). V astronomii se může jednat o planetární migraci, v seismologii se například hovoří o geofyzikální migraci, v počítačových vědách se pak mluví o systémové migraci, kdy počítačové programy přecházejí z jedné platformy na druhou, v medicíně pak o migraci genů (Bartoš et al., 2011). Obecný termín *migrace* a *disperze* (rozmístění, případně rozptyl) se používá k popisu některých aspektů pohybu organismů. Migrace většinou znamená hromadný směřovaný pohyb velkého počtu jedinců nějakého druhu z jednoho místa na jiné (Begon, Harper, Townsend, 1997).

Dala by se vyjmenovat dlouhá řada vědeckých disciplín, v nichž se termín migrace používá. Obecně nejznámějšími migracemi jsou migrace popisované v biologii (ekologii) a demografii (Bartoš et al., 2011).

2. 1. 1 Migrace v biologických disciplínách

K označování prostorových pohybů organismů jsou nejčastěji používány dva termíny a to rozptyl a migrace. V současné době neexistuje jednotnost v používání obou termínů mezi jednotlivými skupinami biologů (Bartoš et al., 2011). Obecně biologové považují migrace jako hromadné pohyby skupin organismů na velké vzdálenosti, které jsou směřované, periodické, pravidelné, předvídatelné a s návratem na původní místo (dvoucestné). Během migrace dochází k inhibici reprodukce a hlavním motivačním činitelem bývá potrava. Rozptyl se naproti tomu váže na kratší vzdálenosti a individuálnost pohybu. Často bývá rozptyl pouze jednocestný, bez návratu (Odum, 1996).

Téměř všechny organismy jsou schopny určitého přesunování v prostoru (Bartoš et al., 2011). Fáze rozptylu, rozmístění či migrace mají zásadní význam v životě všech organismů (Begon, Harper, Townsend, 1997). V populační ekologii bývá termín „migrace“ často používán pro pravidelné přesuny v rámci sezónních životních projevů (Rajchard et al., 2002). Biologické migrace mohou být pravidelné – cyklicky se opakující nebo nepravidelné – náhodné a mohou mít zcela rozdílné příčiny (Bartoš et al., 2011). Pravidelné migrace jsou většinou dané některými fázemi životního cyklu organismů a mohou se opakovat s různou periodicitou - např. denní, měsíční, roční. Příkladem denní (cirkadiální) migrace je např. fytoplankton migrující za denního světla k hladině, aby zde mohl provádět fotosyntézu. Naopak v noci se stahuje do větších hloubek, aby unikl případným predátorům (Migrace [online], 2011). Měsíční (lunární) migrace je poměrně řídký případ a souvisí zpravidla s rozmnožováním spojeným s konkrétní lunární fází. Nejčastějším případem je migrace roční. Snad nejznámější migrací s roční periodicitou je jak migrace některých ptačích druhů (tah do „teplých krajín“), tak migrace velkých býložravců v oblastech savan, které jsou řízené střídáním období sucha a dešťů (popř. tah sobů v severské tundře). Stejně tak známé jsou i roční tahy lososovitých ryb koryty řek či tah lumíků. Zajímavé jsou i migrační tahy některých druhů hmyzu např. severoamerického druhu motýla z rodu Monarch (Bartoš et al., 2011).

Nepravidelné migrace mohou mít za příčinu lokální přemnožení, zhoršení životních podmínek (např. znečištění či úbytek potravních či jiných k existenci nutných zdrojů, případně nárůst počtu dravců – predátorů či kompetitorů). Do nepravidelných migrací lze zařadit i šíření organismů jako jsou invazní a expanzní

druhy. Vzdálenost, kterou jednotlivé druhy během své migrace urazí, může být velice odlišná, od několika metrů až po tisíce kilometrů (Bartoš et al., 2011). Patrně nejdelší migraci provádí rybák dlouhoocasý (*Sterna paradisaea*), který dvakrát do roka překonává vzdálenost mezi jižním a severním pólem (léto tráví v Arktidě a zimu v Antarktidě). Jeho migrační vzdálenost tak přesahuje 17 000 km (Migrace [online], 2011). Zajímavý je i případ migrace některých druhů hmyzu. Např. saranče *Scistocera gregaria* migruje přes Atlantský oceán (Bartoš et al., 2011).

Begon, Harper, Townsend (1997) rozlišují tyto typy a způsoby migrace:

- denní pohyby a pohyby vyvolané přílivem a odlivem (krabi, plankton, ptáci, netopýři, plži)
- sezónní přesuny mezi stanovišti (stěhování, tahy) (američtí jeleni wapiti, jelenci oslí, hospodářská zvířata – ovce, skot, kozy, obojživelníci – žáby, mloci, čolci)
- migrace na velké vzdálenosti (vlaštovky obecné, aljašský bělořit šedý, arktický rybák dlouhoocasý, ptáci, koticovci, sobi karibu, tuňák)
- migrace typu „jednu tam a zpět“ (úhoř, losos, motýl rodu Monarcha, hmyz – motýli, můry, chrostíci, pošvatky)
- jednosměrná migrace (motýli – žlutásek, babočka admirál, babočka bodláková) (Havlíková, 2011)

2. 1. 2 Migrace v lidské populaci

Migrace je pohyb obyvatelstva, kdy dochází ke změně bydliště uvnitř nebo přes hranice libovolné administrativní jednotky v nejčastějším užití uvnitř státu či států, kde jsou podobné či stejné ekonomické podmínky či platí podobné či stejné politické či náboženské zákony (Migrace [online], 2011). V demografickém pojetí je migrace v České Republice definována jako změna trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, zpravidla obce (Kalibová, 2005). Migrace označuje jednak proces stěhování, tj. proces přibývání či ubývání populace, jednak atribut populace, který se může označovat jako „stěhovavost“ (tento termín se ale v souvislosti s lidskou populací nepoužívá), jednak samotný jev přestěhování (Koschin, 2000). Jiné demografické pojetí termínu migrace je, že se jedná o prostorové přemístování osob přes libovolné hranice (zpravidla administrativní), spojené se změnou místa

bydliště na dobu kratší či delší, příp. natrvalo. Jako synonyma migrace se používá pojmu „stěhování“ (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 2009). V původním demografickém pojetí je migrace vymezena jako trvalý přesun (stěhování) z výchozí do cílové územní jednotky. Jak se ve výkladu demografické terminologie uvádí, při migraci se „obvykle“ mění bydliště konkrétní osoby (Pavlík et al., 1986, Gregory et al., 2009).

Migraci lze chápat všeobecně jako změnu obvyklého místa pobytu, neboť se v různých zemích vymezuje jinak (Špurek, 2010). Lidskou migrací rozumíme fyzický pohyb obyvatel z jednoho území do území jiného, často na velké vzdálenosti a často velkých skupin osob (Niessen et al., 2007; sec. in Bartoš et al., 2010). S migrací obvykle souvisí budování života na jiném místě (Klufová, 2008). Lidé se stěhují za lepším životem a s nimi cestují i jejich myšlenky a kultura, čímž se migrace stává jedním z nejdůležitějších faktorů historie obyvatelstva (King, 2008). Migrace může mít či má značné ekonomické, kulturní a populační důsledky, takže je to jeden z nejdůležitějších regionálních procesů (Migrace [online], 2011).

Důvodů pro migraci může být celá řada: od ekonomických, bezpečnostních, politických, environmentálních až po migraci amenitní. V Evropě se nejčastěji setkáváme s migrací, která je převážně podmíněna ekonomickými důvody. V mimoevropských zemích, zejména v rozvojových, se můžeme setkat s migrací způsobenou lokálními válkami, etnickými nepokoji apod. a dále pak stále častěji s migrací způsobenou prudkým zhoršením podmínek životního prostředí.

Migraci v lidské populaci můžeme dělit z různých hledisek. Jako jedno hledisko může sloužit směr migračního toku. Rozeznáváme pak a) imigraci – přistěhování obyvatelstva do cílového území, b) emigraci – vystěhování obyvatelstva z určitého území a c) reemigraci – pohyb obyvatel, který zahrnuje emigraci a zpětnou imigraci.

Další dělení migrace může být založeno na tom, zda k pohybu obyvatelstva dochází dobrovolně, či vynuceně. Dobrovolná migrace může být za prací, za příbuznými, popřípadě za celkově lepším prostředím. Nucená migrace je většinou vynucená v místech válečných konfliktů, diktatury a jiných násilných akcí, případně v místech kde došlo ke zhroucení infrastruktury, v místech kde neočekávané přírodní podmínky způsobily např. hladomor a lidé pak hledají bezpečí a základní životní

podmínky jinde. Jsou – li důvodem k migraci přírodní katastrofy, jedná se pak o tzv. environmentální migraci (Bartoš et al., 2009).

Brown (2000) a Stojanov (2008) uvádí kategorizaci migrace, která souvisí se změnami životního prostředí. Migranty pak dělí do tří základních skupin:

a) environmentálně motivovaní migranti, kdy hlavní silou migrace je stav, případně změna životního prostředí. Uvědomují si zhoršující stav životního prostředí, přestože není bezprostředně ohroženo jejich zdraví. Jsou však přesvědčení o tom, že změna prostředí přinese jejich životu větší kvalitu. Patří sem většinou dobrovolní migranti z velkých měst a průmyslových oblastí, případně občané vyspělejších zemí, kteří se stěhují na penzi do teplejších přímořských oblastí.

b) environmentální přesídlenci/utečenci, kam patří skupina migrantů, která je přinucena změnit místo svého života v důsledku výrazných negativních změn životního prostředí. Tyto změny evidentně ohrožují jejich existenci. Změny mohou být vyvolány jak člověkem, tak i přírodními silami. Jedná se například o utečence z okolí vysychajících jezer jako je Aralské či Čadské jezero, případně z oblastí postižených pravidelnými záplavami či sopečnou činností nebo z oblastí se zvýšenou radioaktivitou (oblast Černobyli).

c) migrace vyvolané rozvojem území, kdy jako nejhroživější případ této migrace lze uvést výstavbu gigantické přehrady „Tři soutěsky“ na řece Jang-c‘-t‘iang. V našich podmínkách lze uvést příklady vystěhovaných vesnic v důsledku povrchové těžby uhlí, výstavby přehrad nebo jaderných elektráren (Bartoš et al., 2009).

2. 1. 3 Amenitní migrace

Specifickou migrací v lidské populaci je amenitní migrace. Amenitní migrace je migrací, která je motivována snahou žít v celkově hodnotnějším socio-kulturním prostředí. Směřuje převážně z městského prostředí do venkovské krajiny (Bartoš et al., 2011).

Jejím prvotním impulsem může být cestovní ruch, který je pro amenitní migraci důležitý. Jde převážně o přesun z městského prostředí do rurálních oblastí. Právě tam mohou budoucí migranti zavítat díky rurální turistice. Předstupněm amenitní migrace může být též tzv. druhé bydlení, které má kořeny v trampingu a skautingu stejně jako cestovní ruch (Havlíková, 2011).

2.2 Cestovní ruch

Cestovní ruch hraje důležitou roli, protože může být viděn jako první krok k amenitní migraci (Loeffler, Steinicke, 2007). Alternativa k častému cestování za lepším životním prostředím může být, alespoň pro určitou skupinu lidí, tzv. amenitní migrace (Bartoš et al., 2005). Ale to, co definuje a částečně odlišuje amenitní migraci od cestovního ruchu je skutečnost, že velké skupiny lidí nejen navštěvují, ale přestěhovávají se do těchto oblastí a zůstávají tam více či méně trvale (Kaltenborn, 2007).

Cestovní ruch se stal již neodmyslitelnou součástí dnešní moderní společnosti. V rámci cestovního ruchu se každoročně dává na celém světě do pohybu obrovské množství lidí, kteří zpravidla ve svém volném čase opouštějí dočasně místa svého stálého bydliště za účelem rekreace, poznání, styku s lidmi a z celé řady dalších důvodů (Malá, 2002).

Kunešová E., Nedvědová A. (1992) charakterizují cestovní ruch jako způsob uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky, lázeňské léčby a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné prostředí ve volném čase obyvatelstva. Je to přemístění osob z místa trvalého bydliště do místa cestovního ruchu a čerpání služeb spojených s pobytem v tomto místě za jiným účelem než výdělečným (Vaněček, 1997). Borman (1931) definuje cestovní ruch jako „cesty, jež se podnikají za účelem zotavení, zábavy, obchodu a povoláním nebo i z jiných příčin /za zvláštními událostmi/, při nichž dochází k dočasné změně místa bydliště. Nepatří sem však dojíždění za prací. Autor zde zdůrazňuje nepravidelnost a dočasnost cest bez úmyslu se usadit (Knebel, 1960). Poser (1933) rozumí pod pojmem cestovní ruch „lokální nebo územní nahromadění cizinců s přechodným pobytem, které podmiňuje vznik vzájemných vztahů mezi cizinci na straně jedné a domácím obyvatelstvem, místem a jeho krajinou na straně druhé“. Autor si v této definici všímá především změn, které cestovní ruch způsobuje v místech cestovního ruchu, včetně vztahů mezi účastníky cestovního ruchu a místním obyvatelstvem. Ogilvie (1933) a Norval (1936) cestovní ruch chápou jako ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných i nehmotných statků, hrazených z prostředků získaných v místě trvalého bydliště. Z této definice je zřejmý akcent na ekonomickou stránku cestovního ruchu, především z pohledu cestovního ruchu jako součásti spotřeby obyvatelstva doprovázenou přesunem

kupních fondů do míst cestovního ruchu (Malá, 2002). Za mezník pro zkoumání a definování cestovního ruchu je považována definice švýcarských profesorů, klasiků cestovního ruchu Hunzíkera a Krapfa (1942), kteří cestovní ruch definují jako souhrnné označení vztahů a jevů, vznikajících na základě cesty a pobytu místně cizích osob, pokud se pobytem nesleduje usídlení a pokud s ním není spojena žádná výdělečná činnost.

Obecně se cestovní ruch definuje jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností (Horner, Swarbrook, 2003). Za jednu z nejužitečnějších definicí „cestovního ruchu“ lze považovat definici WTO (World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu), která charakterizuje cestovní ruch jako „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo místa jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely“ (Havlíková, 2011).

Cestovní ruch a cestování mají velmi dlouhou historii a jsou spjaty s počátky naší civilizace (Foret, Foretová, 2001). Skutečná masová vlna turismu začala na počátku 60. let. K její výši přispěl stále rostoucí volný čas lidí a růst bohatství ve vyspělých zemích světa (Librová, 1994).

Postavení každé země v rámci mezinárodního cestovního ruchu určují hlavně atraktivnost území a jeho dostupnost, cenová hladina, úroveň poskytovaných služeb a politika cestovního ruchu (Vaněček, 1997). Česká republika svou výhodnou geografickou polohou, přírodními krásami a historickými památkami má příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu (Zachystalová, 2011). Z hlediska atraktivnosti má Česká republika většinu atraktivit, kromě moře, velehor a pouští (Vaněček, 1997). V České republice je téměř 80 procent území vhodného pro rekreační účely (Hesková et al., 2004). Má přirozenou krásu krajiny, bohatství kulturních památek a zajímavosti z oblasti folklóru a způsobu života lidí (Vaněček, 1997). Národní dědictví se představuje řadou lidových zvyků, tradic a tradiční kuchyní, které spolu vytvářejí prostředí národní pohostinnosti (Štěpánek, Kopačka, Šíp, 2001). Česká republika má příznivou polohu uprostřed Evropy, což zjednodušuje dostupnost. Velký zájem je o návštěvu Prahy, četných měst s historicky cennými jádry i lázní s doznívající světovou pověstí (Vaněček, 1997).

Ideálně by měl být cestovní ruch rozvíjen v daném území tak, aby to odpovídalo kulturním, historickým i ekonomickým tradicím místa (Trnková et al., 1993). WTO ve zpracované vizi cestovního ruchu do roku 2020 zařadila Českou republiku podle příjezdu zahraničních návštěvníků do první desítky světových destinací. Český cestovní ruch je vystaven tvrdé mezinárodní a regionální konkurenci, která vyžaduje vytvoření komplexní a atraktivní nabídky, jež by dostatečně aktivovala všechny potenciály cestovního ruchu v Česku (Havlíková, 2011).

Za základní se považuje klasifikace cestovního ruchu podle účelu (motivu, cílů) (Foret, Foretová, 2001):

- a) rekreační – realizovaný ve vhodném přírodním prostředí s cílem odpočinku, reprodukce a zlepšení fyzické a psychické kondice, zahrnuje také *příměstskou rekreaci*, zpravidla krátkodobější (víkendovou) na chatách, chalupách a zahrádkách,
- b) kulturně-poznávací – zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů, základem jsou sakrální i světské stavební a architektonické památky, umělecká díla, přírodní zajímavosti (jeskyně, vodopády, pralesy, pouště), společenské události (festivaly, slavnosti),
- c) náboženský (poutní turistika) – návštěvy poutních a posvátných míst (Lurdy, Fatima, Jeruzalém, Vatikán, Mekka, ale i Hostýn apod.), církevních památek a účast na církevních obřadech a oslavách,
- d) vzdělávací – cílem je něco nového se naučit (jazyky, sporty, umělecké a řemeslné dovednosti, odborné profesní znalosti),
- e) společenský – setkávání příbuzných, vytváření přátelských vztahů a známostí lidí se stejnými zájmy a zálibami, o společenský život. Sem lze zařadit i nejrůznější vzpomínkové akce pro veterány či příznivce významných historických událostí (např. setkání „příznivců“ bitvy tří císařů u Slavkova 1805 apod.)
- f) zdravotní (lázeňsko-léčebný) – zahrnuje zdravotní prevenci, rehabilitaci, rekonvalescenci i léčení následků nemocí v lázních či jiných zdravotně příznivých prostředích. Např. v České republice je 36 uznávaných lázeňských míst s cennými přírodními zdroji, odbornou obsluhou a ubytovací kapacitou s 23 tisíci lůžek,
- g) sportovní – nejen vlastní sportovní aktivity, ale i pasivní diváctví na sportovních akcích,

- h) poznávání přírody (flory a fauny) v podobě návštěv přírodních rezervací, národních parků, specifickým typem je *ekoturistika*, vedoucí k takovému chování v přírodním prostředí, jež ho co nejméně ohrožuje, z hlediska motivů se hovoří o návratu k přírodě v podobě zeleného, tzv. měkkého (soft) cestovního ruchu,
- ch) dobrodružný (adrenalinové sporty) – spojený s nebezpečím, testováním fyzických a psychických vlastností účastníků. Nejznámější jsou sjíždění divokých řek a vodopádů (rafting) a skákání z výšek (bunde-jumping),
- i) profesní – obchodní služební cesty, účast na kongresech (kongresová turistika), účast na veletrzích a výstavách a incentivní (oceňující, odměňující, povzbuzující) cestovní ruch, který má zlepšit vztahy se zaměstnanci, příp. se zákazníky,
- j) politický – sjezdy, mítinky politických stran,
- k) nákupní – cesty za nákupy,
- l) specifický – např. turistika pro vozíčkáře.

2.3 Rurální turistika

Lidé začínají být vnímaví a nároční na přírodní aspekty hodnotového pobytu a mnohým neujdou ekologické souvislosti masového turismu (Librová, 1994). Venkovská, nebo také rurální turistika, se zejména v ekonomicky vyspělých státech stává velmi populární a stále více žádanější formou cestovního ruchu. Její ekonomický a sociální přínos spočívá v možnosti realizovat doplňkový finanční zdroj pro zemědělce a současně vytvářet nové pracovní příležitosti pro ostatní obyvatele venkova. Jedná se o perspektivní, ekologicky příznivou formu turistiky. Její rekreační aktivity nejsou provázeny negativními dopady na životní prostředí jako u tzv. masového cestovního ruchu (Šimková, 2007). V 80. letech se začíná uvažovat o *alternativních formách cestovního ruchu*, které se různorodě, ačkoli vyjadřují podobný symbolický význam, označují jako zelený turismus, alternativní turismus, měkký turismus, adekvátní turismus, ekoturismus. Všechny uvedené názvy turismu znamenají, že má být realizovaný takový turismus, který je v souladu s přírodními, sociálními a společenskými hodnotami (Hrabánková, 2002).

Fenoménem dobrovolného přesunu městských lidí na venkov se zabývá také Librová (1994;2003), která se soustřeďuje především na popis změny jejich způsobu života a problémů spojených se zapojením do života místní komunity a lokálních

ekonomik (Bartoš et al., 2005). Popisuje životní způsob uskutečňovaný záměrně, na základě „dobrovolné volby“, a to volby hodnotové. Všichni její respondenti projeví pozitivnější postoj k vesnici než k městu. Motivy k přijetí ekologických forem života jsou uloženy individuálně a hluboko a inspirace často tkví v zážitcích z dětství stráveného na venkově a v přírodě, v ohlédnutí za životem dědečků a babiček (Librová, 1993). Jedinec má prostor pro svá rozhodnutí, domnívá se Librová (2003). Jeho „ekologické cnosti“ mohou zmenšovat obludnou ekologickou stopu, kterou v přírodě zanechává bohatá společnost. „Ekologickou stopou“ lze chápat jako metaforický obraz míry vlivu, kterým lidský jedinec nebo kolektivita působí na přírodu (Librová, 2003).

V současné době se stále více prosazuje celá řada nových forem turismu, které spojuje šetrnost vůči cílovým místům cestovního ruchu, návrat k tradicím, ohleduplnost k přírodě, ke kulturnímu a historickému bohatství, jakož i ohleduplnost ve vztazích mezi lidmi. Tyto nové formy cestovního ruchu jsou zahrnuty do tzv. *udržitelného cestovního ruchu*. Udržitelný cestovní ruch je mimo jiné charakterizován touhou návštěvníků splynout s přírodou i lidským prostředím. Jde o cestovní ruch s aktivní náplní, respektující a chránící přírodu. Udržitelný cestovní ruch může mít formu ekoturismu nebo venkovského cestovního ruchu (venkovský turismus, agroturismus, ekoagroturismus, chataření a chalupaření) (Venkovský cestovní ruch a jeho význam [online], 2011).

2.4 Druhé bydlení

Druhé bydlení, někdy také sekundární bydlení, je označení pro obytné objekty (chaty, chalupy, letní byty či apartmány) sloužící pro individuální rekreaci. Může se jednat také o obytný objekt (byt či dům), který majitel nevyužívá jako trvalé bydliště. Klasickým příkladem druhého bydlení u nás je chataření a chalupaření. Chataření a chalupaření dorostlo v České republice v průběhu 20. století do pozice fenoménu z kulturního, ekonomického, ekologického, ale i sociologického hlediska a o Čechách se tak často hovoří jako o národu chatařů a chalupářů (Smékalová, 2009).

Definice druhého bydlení podle Bičíka (2001) je velmi proměnlivá v čase. V České republice byl pojem druhého bydlení až do padesátých let spojován hlavně s chatou obvykle svépomocně vystavěnou (příp. s dílčí pomocí přátel). Odsun

Němců z pohraničí a později vyliďňování venkovských oblastí většinou periferní polohy umožnilo rozšířit druhé bydlení o staré venkovské objekty (zpravidla obytné usedlosti, částečně hospodářské – mlýny, mačkárny skla, sušárny ovoce, výjimečně i kaple, transformátory apod.).

Pobyty na venkově, především u zemědělských rodin a formou letních bytů, byly důležitou součástí předválečného cestovního ruchu České republiky i vztahů mezi městem a vesnicí. Po druhé světové válce, zejména v období kolektivizace, byly tyto původní vztahy mezi městem a venkovem zpřetrhány a touha městských lidí po přírodě, venkovském prostředí a pobytu na venkově nabývala zcela odlišné podoby. Rozvinulo se chataření a chalupaření. Tento typ cestovního ruchu bývá někdy označován jako „cestovní ruch mimo veřejné formy“. Jde o rekreaci vázanou na vlastní rekreační objekt (Venkovský cestovní ruch a jeho význam [online], 2011). Tato forma cestovního ruchu pro své odlišnosti od ostatních forem zůstává v pozadí pozornosti a naši občané ji většinou ani za cestovní ruch nepovažují (Vaněček, 1997). Fakt je, že když o chataření a chalupaření mluvíme jedním dechem, je to zjednodušující, protože chataření je něco jiného než chalupaření. Vyvíjelo se to i trochu jinými směry (Kučera, 2008). Chalupaření je využívání vlastních chalup a jejich okolí k rekreaci (Pásková, Zelenka, 2002) zatímco chataření je formou rekreace odehrávající se na chatě a v blízkém okolí chaty. Spočívá především v odpočinkovém pobytu (s přespáním), který je často spojený s volnočasovými aktivitami (Kubeš, 2004). Hierarchizovaný systém prvků územní struktury chataření je např. podle Kubeše (2004) – chatová oblast, chatová lokalita, chatová osada, chata.

Rozvoj objektů druhého bydlení je podle Fialové a Vágnera (2005) významným krajinným prvkem nejen zázemí velkých aglomerací, ale také periferií – pohraničních i vnitřních (Fialová, 2001). Druhé bydlení stabilizuje sídelní soustavu periferních oblastí, napomáhá utváření identity lokality jak ve smyslu pozitivním (udržováním krajiny a architektonických hodnot objektů), tak i ve smyslu negativním (chatové lokality ekologicky i esteticky narušují krajinu) (Heřmanová, Chromý et al., 2009).

Subjekty druhého bydlení disponují určitým regionálním nebo lokálním vědomím, pramenícím z dlouhodobé zkušenosti a aktivity v určité lokalitě. Jak upozorňuje Vágner (2003), prvotním atraktantem a impulsem pro identifikaci subjektů druhého bydlení je fyzické prostředí dané lokality. Ztotožnění se s místní

komunitou (rekreantů nebo trvalých obyvatel) či lokální samosprávou bývá až druhotné. Identifikace s daným místem může být také dána generační kontinuitou rekreace v dané lokalitě a identifikace je pak zakotvena v hlubokých citových poutech (biogeografické podmínky atd.) (Heřmanová, Chromý et al., 2009).

Silné regionální vědomí subjektů druhého bydlení zakotvené v aktivním a zodpovědném přístupu k dané lokalitě je jistě pro území přínosem a chalupáři vystupují často v roli iniciátorů ztotožnění se s územím (Chromý, 2003). Vágner (2003) však upozorňuje, že identifikace s místní komunitou může být značně problematická. Vztah k ostatním rekreantům a především trvalým obyvatelům často vede k utváření rozdělení na „my“ versus „oni“ (Heřmanová, Chromý et al. 2009).

Podle Mikšíčka (2005) měl rozvoj druhého bydlení podíl na zachování domovního fondu pohraničí a především původního lidového a architektonického rázu některých lokalit. Tvrdí, že se lišil přístup k architektonickému odkazu budov, opuštěných po odsunu českých Němců, mezi novými osídlenci a mezi těmi, kteří získané budovy užívali k rekreaci. Noví osídlenci typické stavby horského pohraničí (často prostého charakteru) modernizovali a přetvářeli podle zvyku zdrojové oblasti, ze které imigrovali (Heřmanová, Chromý et al., 2009). Řada chalupářů a rekreantů naopak chalupy nemodernizovala, často velmi citlivě zachovávala původní vzhled i další artefakty lidové tvorby (nářadí, nástroje, starožitný nábytek aj.).

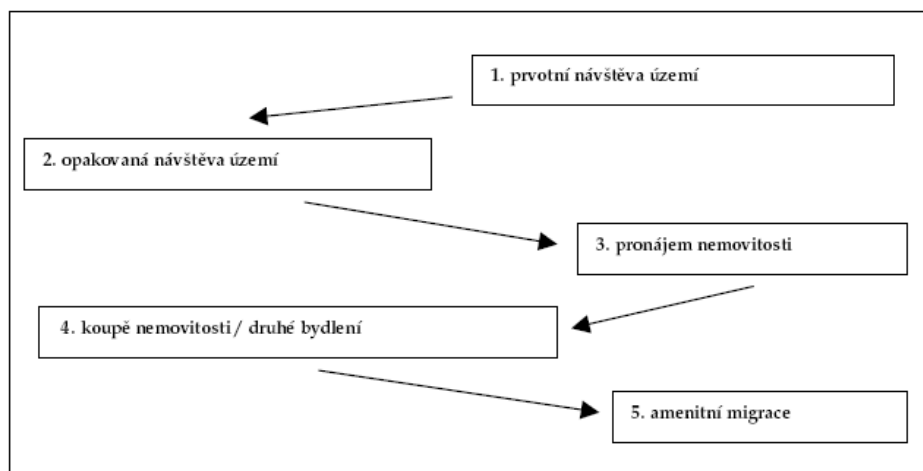
2.5 Amenitní migrace

Termín „amenitní migrace“ je používán jako český ekvivalent termínu „amenity migration“, se kterým se setkáváme v anglosaské literatuře pro vymezení migrace obyvatel motivované kvalitou životního prostředí (Kopp, Novotná, 2007). Jde o specifický typ migrace, která zpravidla směřuje z urbánního prostředí do rurálních oblastí a primárně není motivována ekonomicky, ale snahou žít v území s hodnotnějším přírodním, případně i sociálním a kulturním prostředím, a tím dosáhnout vyšší kvality života. Zvýšení kvality života tímto způsobem je platné jen pro určitou skupinu lidí. Tu, která staví v hodnotovém žebříčku životní prostředí na jedno z čelních míst (Bartoš, Kušová, 2005).

Amenitní migrace tedy znamená migraci za lepší kvalitou života, pohodou, krásou, pohodlím, v určitém smyslu i lepším zdravím (Bartoš et al., 2010).

2. 5. 1 Formy amenitní migrace

Zpravidla se rozlišují dvě základní formy amenitní migrace – migrace za lepším životním prostředím (*natural amenities*) a migrace za kulturními zvláštnostmi území (*cultural amenities*). Mezi kulturní zvláštnosti lze zahrnout i specifický životní styl či povahu místního společenství (Bartoš et al., 2011). Hlavním kritériem při hodnocení cílového území se stává očekávaný příjemný osobní prožitek, který vede ke zvýšení celkové kvality života (Moss, 2006). Stewart (2002) definuje úzký vztah tohoto typu migrace s turismem. Předpokládá, že budoucí „amenitní migranti“ poprvé navštíví cílové území jako turisté (Bartoš et al., 2011). To předpokládá, že návštěvníci disponují dvěma nezbytnými veličinami: volným časem a finančními prostředky. Hlavním kritériem při hodnocení cílového území se stává očekávaný příjemný osobní prožitek, který povede ke zvýšení celkové kvality života (Bartoš et al., 2009). Amenitní migranti jsou obecně chápáni jako „ekonomicky silní“, z čehož někteří autoři odvozují jejich pozitivní dopad do regionálního rozvoje (Blažek, Uhlíř, 2002). Některé optimistické hypotézy zahraničních autorů (Chipeniuk, 2006; Glorioso, 1999) předpokládají, že amenitní migrace může zpomalit vyliďňování venkovského prostoru, a tím snížit nerovnoměrnosti v rozvoji jednotlivých regionů. Zároveň může udržet nebo ještě zlepšit environmentální a kulturní kvalitu rurální oblasti (Bartoš et al., 2009). Obecný vývoj tohoto jevu popisuje Stewart (2002). Na jeho začátku stojí jiná lidská aktivita – turizmus (Bartoš et al., 2005). Obecný vývoj procesu je tedy charakterizován pěti postupnými kroky (Obr. 1).

Obr. 1: Pět základních kroků vzniku amenitní migrace (Zdroj: Stewart, 2002; upraveno Bartoš, Kušová, 2005)

2. 5. 2 Typologie amenitní migrace

Amenitní migraci lze typologizovat podle různých kritérií. Jednu ze základních kritérií rozpracoval např. Moss (1987) a Glorioso (1999). Za třídící kritéria považují především délku pobytu, vztah k místním přírodním zdrojům, zdroj finančních příjmů a možnosti volného času (Bartoš et al., 2005). Podle kritéria délky pobytu pak rozlišují „amenitní“ migranty využívající přírodní zdroje a ty, jejichž hlavním posláním je ochrana přírodních zdrojů před jejich neuváženým využíváním (Bartoš et al., 2011). Poslední rozlišovací hledisko je volný čas a zdroj finančních příjmů. Zde pak rozlišují 4 typy „amenitních“ migrantů – zaměstnané v místě, pracující na dálku pomocí Internetu (teleworkers), finančně nezávislé a důchodce (Bartoš et al., 2005). Jinou typologii nabízí Perlik (2008), který definuje tři základní typy amenitních migrantů podle jejich specifického chování. Rozlišuje Alpský typ (blízkost cílového území umožňuje víkendovou/rekreační dojížděku); Skandinávský typ (využívání objektů druhého bydlení- prázdninová rekreace); a typ Severoamerický (velká vzdálenost mezi metropolitními územími a cílovým územím způsobuje trvalou, resp. sezónní migraci (Bartoš et al., 2011).

2. 5. 3 Fenomén amenitní migrace

Termín *Amenitní migrace* (*Amenity migration*) nemá doposud v české odborné literatuře jazykový ekvivalent (Bartoš et al., 2005), přestože v současnosti se jedná o globální fenomén (Moss, 1994). Fenomén *amenitní migrace* výrazně podporuje masové šíření informačních technologií (Glorioso, 1999) a ve svém důsledku jako každá migrace vede ke změnám prostorového uspořádání lidských aktivit v cílovém území. Za určitých podmínek se může stát jedním z faktorů určujících socioekonomický rozvoj daného regionu (Bartoš et al., 2005).

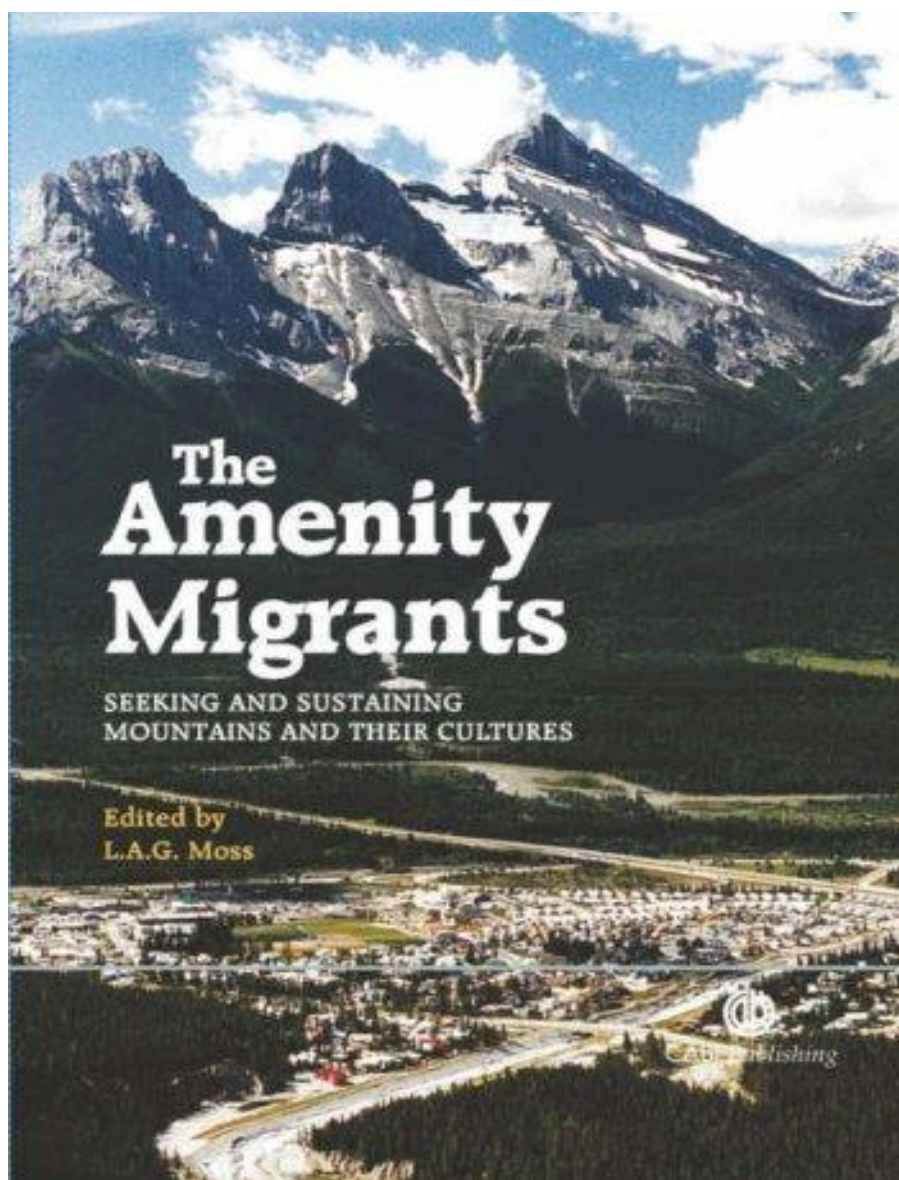
Není přesně známo, kdy se termín „amenity migration“ poprvé objevil v odborné literatuře. Ale již v 80. letech minulého století byly publikovány odborné práce, které již měly termín „amenities“ ve spojení s migrací ve svém názvu (Bartoš et al., 2011).

Jedním z prvních autorů, kteří si všimli nového fenoménu, jakým byl narůstající počet migrantů z městských oblastí Spojených států do oblastí rurálních, byl Ullman (1954), který již v polovině dvacátého století publikoval práci v *Geographical Review* pod názvem „Amenities as factor in regional growth“. Vyslovil hypotézu, že komparativní výhoda kvalitnějšího životního prostředí vyváží migrantům případné ekonomické ztráty (Bartoš et al., 2011). První studie zabývající se amenitní migrací poukazyvaly na fakt, že amenitní migrace se projevuje výhradně v ekonomicky vyspělých zemích a úzce je spojena s osobním bohatstvím jednotlivých migrantů (Moss, 1994). Pozdější práce však naznačují, že s amenitní migrací se můžeme setkat na všech kontinentech, a to i v ekonomicky chudších státech (Price et al., 1997).

V roce 2003 se v kanadském městě Banff konala mezinárodní konference „Environmental sustainability for mountain areas impacted by tourism and amenity migration“ a jedním z jejích výsledků bylo vydání publikace „The Amenity migrants: Seeking and Sustaining Mountains and their Cultures“ (Moss, 2006), první monografie popisující amenitní migraci v mezinárodním kontextu (obr. 2). Jednotlivé příspěvky v knize jsou vybrané z pěti kontinentů, různých kultur a klimatických a politicko ekonomických podmínek (Bartoš et al., 2011).

S pojmem amenitní migrace může souviset také jev suburbanizace, kdy jednou z příčin přestěhování je touha lidí žít v lepším životním prostředí. Jedná se o proces přesunu obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí. Na

rozdíl však od amenitní migrace jsou obyvatelé těchto suburbií se městem stále spjati, a to jak pracovně tak i při využívání služeb. Jedná se o typický proces rozšiřování území města, který lze zaznamenat jak u většiny měst vyspělých zemí, tak v historickém vývoji našich měst. Procesem suburbanizace se v České republice zabývá např. Sýkora (2002), Hnilička (2005), Galčánová, Vacková (2008), Ouředníček a kol. (2008). Ze zahraničních autorů je to pak Gans (1967), Kontuly (2006) a Friederici (1999).

Obr. 2: Titulní strana první souborné knihy o amenitní migraci ve světě

Dnes se jevu amenitní migrace věnuje celá řada autorů v různých částech světa. Šíří celé problematiky dokresluje fakt, že někteří autoři spojují s amenitní migrací i

nově se objevující jev, jako je tzv. cyklická migrace – multiple dwelling (McIntyre et al., 2006). Jako příklad mohou sloužit pravidelná stěhování určité části obyvatel Spojených států a Kanady v zimním období do příznivějších podmínek Floridy či Kalifornie, v letních obdobích pak do klimaticky příznivějších oblastí Skalistých hor. Jarní a letní období pak část těchto migrantů tráví ve velkých a na společenský život bohatých městech východního i západního pobřeží (Bartoš et al., 2011).

2. 5. 4 Amenitní migrace v České republice

V našich podmínkách se amenitní migrace velmi často překrývá s fenoménem zvaným „druhé bydlení“ a je velice obtížné najít ostrou hranici mezi těmito jevy (Bartoš et al., 2011).

Je možné odvodit spojitost mezi „druhým bydlením“ a „amenitní migrací“. Z hlediska modelu, který nabízí Stewart (2002) se liší jen svou poslední fází – druhé bydlení nepředpokládá trvalý přesun do cílového území (Bartoš et al., 2010).

Problematikou druhého bydlení se u nás systematicky zabývají geografové a sociologové zhruba od poloviny minulého století, např. Bičík et al. (2001). Z hlediska teorie „amenitní“ migrace se soustředili především na čtvrtou fázi tohoto jevu (Bartoš et al., 2005).

Posuzováním z perspektivy kategorizace navržené Glorioso (1999), mohou být uživatelé druhého bydlení považováni za migranty dočasné. Společným rysem všech amenitních migrantů je snaha žít ve vybraném prostředí co možná největší část svého života. Na rozdíl od Severní Ameriky je Česká republika svojí rozlohou tak malá, že využívání objektů druhého bydlení je možné po celý rok i v týdenních intervalech. Například z hlavního města Prahy ležícího uprostřed republiky je vzdálenost do všech pohraničních hor maximálně 160 km, což představuje tak dvě hodiny jízdy automobilem. Důvodů, proč však nedochází k trvalé migraci v tak hojném počtu, je v České republice více. Kromě výše uvedené malé vzdálenosti a dopravní dosažitelnosti amenitních oblastí (v tomto případě horských oblastí) je to větší zakořeněnost české populace a přirozená nechuť měnit místo bydliště. Dalším omezujícím faktorem je nižší úroveň služeb v horských oblastech ve srovnání s většími městy: nedostatek škol, zdravotnických zařízení, nákupních možností, kulturních akcí apod. Také pracovní příležitosti pro všechny členy rodiny jsou omezené. Obecně řečeno, život na venkově či horách je více komplikovaný.

V zimních měsících se pak zhorší dostupnost v závislosti na sněhové pokrývce. Vlastnictví minimálně jednoho automobilu je v mnoha případech nezbytností. Přesto se ve stále větší míře začínají objevovat „permanentní amenitní migranti“ ve všech oblastech České republiky (Bartoš et al., 2011).

2. 5. 5 Amenitní migranti

Amenitní migranti jsou definováni jako lidé, kteří mění trvalé bydliště nikoliv z důvodů ekonomické výhodnosti, ale proto, aby žili v lepším přírodním nebo socio-kulturním prostředí (Chipeniuk 2005; sec. in Kopp, Novotná, 2007). Moss (2006) označuje amenitní migranty jako „hledáče pohody“. Hledání amenitních migrantů směřuje buď za lepším životním prostředím, případně za kulturními zvláštnostmi území (Bartoš et al., 2010).

Moss (1987); Price et al. (1997) a Glorioso (1999) rozlišují tři základní kritéria pro zařazení amenitních migrantů a) délka pobytu, b) postoj k využívání přírodních zdrojů, c) volný čas a finanční možnosti (Bartoš et al, 2008). Podle délky pobytu pak Bartoš, Kušová (2005) rozlišují amenitní migranty trvalé a dočasné, podle vztahu k místním přírodním zdrojům migranty využívající přírodní zdroje a ty, jejichž hlavním posláním je ochrana přírodních zdrojů před neuváženým využíváním (Havlíková, 2011).

Mezi důvody podmiňující amenitní migrace na venkov převažuje snaha žít v kvalitnějším životním prostředí, blíže přírodě a mnohdy v jiném typu komunity, než nabízí městské prostředí (Bartoš et al., 2011). Lidé se stěhují z různých důvodů, ale to co vyzve jednoho jedince k pohybu, může způsobit u jiné osoby, aby zůstala (Moss, 2006). Jsou to vždy vnitřní psychické faktory, kvůli kterým mění amenitní migranti místo, kde chtějí žít. Hlavním kritériem pro určení jejich rozhodnutí jsou obvykle jejich osobní zkušenosti a pocity, které očekávají, že se objeví v území (Bartoš et al, 2005). Amenitní migranti očekávají, že pocítí osobní požitek. Požitek, který v tomto případě znamená, být si vědom hodnoty života v přirozeném prostředí, které je jen mírně znečištěné, daleko od rušné civilizace, nebo je fascinovaný životem na venkově nebo touhou žít v kulturně odlišné komunitě (Havlíková, 2011).

Periferní, venkovské regiony nebo obce se silným „genius loci“, mají potenciální konkurenční výhodu jako žádané cíle (Havlíková, 2011). Horské oblasti

jsou nyní předními cílovými oblastmi pro amenitní migranty a pokrývají významnou část naší planety, 24% zemského povrchu (Price, 2001; sec in Moss, 2006). Skupina amenitních migrantů oceňujících výhradně kulturní specifika a jejich „genius loci“ se stěhuje do historických a kulturních center měst. V České republice to znamená hlavně do Prahy a Českého Krumlova (Glorioso, 1999).

Bartoš et al., (2009) popisují dva možné způsoby, jak amenitní migranti mohou mít vliv na kvalitu života místního obyvatelstva. Pozitivní dopady by se skládaly z pomalejšího vylidňování venkovských oblastí spolu se zachováním některých služeb, ze zvýšení počtu dočasných a stálých pracovních míst a ze vzniku nových způsobů, jak vydělávat na živobytí ve venkovských oblastech. Amenitní migranti můžou poskytnout nové poznatky o informačních technologiích a způsobech, jak je používat, a to vzhledem k toku dotací do regionu. Amenitní migranti by mohli na druhé straně působit negativně na životní styl místních obyvatel, který je obecně zakořeněný v tradicích a vyvinul se v průběhu staletí. Může také docházet k masivní invazi městských návyků chování do venkovských oblastí (Havlíková, 2011).

3. POUŽITÁ METODIKA A HYPOTÉZY

V rámci diplomové práce byl výzkum prováděn v oblasti západních Čech – konkrétně v zázemí měst Planá, Tachov a Mariánské Lázně.

Území bylo zvoleno z předpokladu výskytu jevu amenitní migrace. Výzkum amenitní migrace byl již prováděn v jihozápadní části České republiky, dále na Třeboňsku, v oblasti středních Čech a na území přírodního parku Česká Kanada. Proto by výsledky průzkumu mohly sloužit k doplnění obrazu o předpokladech a vývoji amenitní migrace v České republice. Dále byla oblast západních Čech zvolena z důvodů místa bydliště a znalosti místních podmínek.

Cílem diplomové práce bylo získat přehled o základních postojích obyvatel malých měst k životu na venkově a o preferencích bydlení. Terénní výzkum vyžadoval použití kombinace kvantitativních a kvalitativních metod (Hendl, 2005; Pavlica, 2000). Pro sběr empirických dat byla použita metoda semistandardizovaného dotazníkového šetření. Na základě dříve již použitých vzorů dotazníků Havlíkové (2011) a Bartoše (2011) byl zhotoven dotazník pro amenitní migranty, který byl později použit při rozhovorech s respondenty. Dotazníkový průzkum byl prováděn hlavně ve městech Planá, Tachov a Mariánské Lázně a v okolních vesnicích měst. Dotazníkové šetření proběhlo v období srpen až leden 2011.

Pro výzkum byli zvoleni amenitní migranti, kteří se zcela dobrovolně a většinou s environmentální motivací přistěhovali do modelového území oblasti západních Čech. Pro začátek bylo potřeba zjistit výskyt amenitních migrantů ve studované oblasti. Byli osloveni místní obyvatelé, kteří zde žijí od narození. Tito „rodáci“ mohli poskytnout informace o obyvatelích, kteří se do této oblasti přistěhovali a mohli by tedy představovat potenciální amenitní migranty.

Během sledování byla na základě řízených rozhovorů použita tzv. metoda sněhové koule nebo-li „snow ball“ (Librová, 1994, Patton, 2001), pomocí níž byly získávány další kontakty na potenciální amenitní migranty. Respondenti tedy sloužili také jako informátoři pro doporučení dalších potenciálních amenitních migrantů.

Respondentům byl před vlastním vyplňováním vysvětlen význam amenitní migrace a co termín amenitní migrace znamená. Základní soubor byl tvořen

amenitními migranty ve věku nejméně 20 let a staršími a ve všech případech byl použit osobní kontakt.

Dotazník byl zaměřen na zjištění předpokladů modelového území (západní Čechy – oblast měst Planá, Mariánské Lázně a Tachov) pro vznik a existenci jevu „amenitní migrace“. Součástí tohoto zjištění bylo určení hlavních důvodů, proč se amenitní migranti stěhují do této oblasti a jaké je jejich zapojení do místního života. Dotazník se skládal z 33 otázek. U prvních třech otázek bylo nutné uvést odkud a kam se respondent přistěhoval a jak dlouhou dobu zde bydlí. U 21 otázek bylo nutné označit z daných možností pouze jednu možnou odpověď a u 4 otázek bylo možno označit více odpovědí. Na dvě otázky bylo potřeba odpovědět vlastními slovy a u 6 otázek bylo možné u odpovědi „ano“ doplnit některé informace. Jedna otázka se týkala uvedení počtu členů v domácnosti a kolik je z nich dětí do 18 let. Byla také zařazena jedna otázka týkající se odhadu velikosti pozemku.

Celkem bylo získáno a k vyhodnocení výsledků použito 52 vyplněných dotazníků. Poměr pohlaví respondentů byl 32 žen a 15 mužů. Největší počet dotazovaných byl z oblasti Plané (24), dále z Tachova (17) a nejméně z oblasti Mariánských Lázní (6). Dotazovaní amenitní migranti nejčastěji neradi uváděli velikost pozemku a neradi odpovídali na otázku, co udělali se svým bývalým bydlením. Přesto nebyly s vyplňováním dotazníků žádné velké problémy a většina dotazovaných byla vstřícná. Vyskytlo se ale i setkání s nechutí spolupráce či úplným odmítnutím.

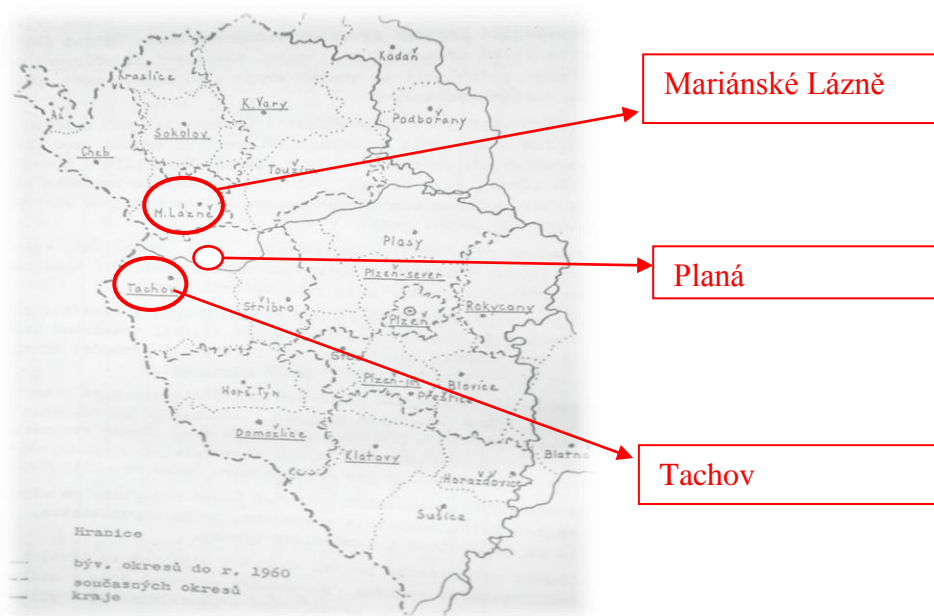
Získaná data byla zpracována vyhodnocením dotazníků a pomocí programu Microsoft Excel 2010 byly vytvořeny tabulky a grafy s popisem jednotlivých odpovědí uvedených v dotaznících.

Před zahájením vlastní práce byly stanoveny hypotézy:

1. Druhé bydlení je předstupněm amenitní migrace pro více než polovinu amenitních migrantů.
2. Hlavním důvodem pro přesídlení do určité oblasti je pro většinu amenitních migrantů (75%) příroda.
3. Amenitní migranti se převážně snaží žít v souladu s přírodou.
4. Alespoň 2/3 amenitních migrantů se domnívá, že se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí k lepšímu.

4. MODELOVÉ ÚZEMÍ

Jako modelové území pro předpoklad vzniku jevu amenitní migrace byla zvolena oblast západních Čech (obr. 3). Byly vybrány oblasti se zachovalým přírodním prostředím, u kterých se předpokládala možnost, že by mohli být atraktivní pro amenitní migranty. Jako konkrétní modelová území byly zvoleny oblasti měst Planá, Tachov a Mariánské Lázně. Jednotlivé oblasti mají rozdílnou historii a rozdílný stupeň turismu. Tyto oblasti byly také zvoleny z důvodu blízkosti bydliště a tudíž známých osobních vazeb.

Obr. 3: Západní Čechy (Mištera, 1996)

4.1 Geomorfologické členění západních Čech

Ze šesti geomorfologických soustav České vysočiny zasahují na území západních Čech subprovincie Šumavská, Krušnohorská, Česko-moravská a Poberounská (Kumpera, 2003). Šumavská hornatina zahrnuje geomorfologické celky Šumavu a Šumavské podhůří, Českoleská podsoustava Český les, Podčeskoleskou pahorkatinu a také Všerubskou vrchovinu (Mištera, 1996). Osou celé oblasti je protáhlá klenbová vrchovina Český les o délce 82 km, přecházející jen místy na jihu a severu v hornatinu. Převažujícími druhy hornin jsou zde podobně jako u Šumavy ruly, žuly a svory (Kumpera, 2003). Geomorfologický celek – Český les tvoří tři druhy hornatin, provázené ostře modelovaným křemenným valem. Vyniká zvláště

Čerchovský les (Čerchov 1 042 m) a Dyleňský les (Dyleň 940 m), Přimdský les uzavírá do Bavorska otevřenou Kateřinskou kotlinu. Český les je provázen pásmem Podčeskoleské pahorkatiny (plochá Tachovská brázda a členitější Chodská pahorkatina). Druhou velkou geomorfologickou soustavou, která zasahuje západní částí do oblasti, je Krušnohorská soustava (Mištera, 1996). Jednou z oblastí Krušnohorské soustavy na západočeském území je Karlovarská vrchovina, která v sobě zahrnuje dva celky: Slavkovský les a Tepelskou vrchovinu. Území je odvodňováno na západě a severu Ohří, na východě Teplou a jižní část spadá do povodí Mže (Hamerský a Kosový potok) (Kumpera, 2003).

4.2 Vodní režim západních Čech

V západních Čechách jsou jen pramenné oblasti velkých českých řek, jejich horní toky s malou průtočností. Pohraničními pohořími západních Čech vede evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem.

Bohatstvím mimořádného významu i zvláštní důležitosti jsou pro západní Čechy minerální vody. Podél zlomů krušnohorského a mariánskolázeňského směru vznikla nejrozsáhlejší oblast minerálních pramenů s nejbohatšími zdroji minerálních vod. Zřídelná oblast s četnými vývěry pramenů minerálních vod se táhne od Konstantinových Lázní přes Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Františkovy Lázně až do Německa. Prameny minerálních vod jsou také na Tachovsku, ve Slavkovském lese a na Ašsku. Mineralizace je rozdílná, podle druhu hornin, jimiž prameny protékají (Mištera, 1996).

4.3 Chráněná území

CHKO Slavkovský les

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les, rozkládající se na ploše 640 km², byla vyhlášena v roce 1974 (Kumpera, 2003). Zasahuje okresy Sokolov, Karlovy Vary, Cheb a Tachov, překrývá hornatinu Slavkovského lesa a Tepelskou plošinu (Mištera, 1996). V prostoru CHKO Slavkovský les je vyhlášeno několik maloplošných chráněných území (Hostička et al., 1971, Kumpera, 2003):

2 národní přírodní rezervace – *Kladské rašeliny a Pluhův bor*

8 přírodních rezervací – *Holina, Mokřady pod Vlčkem, Planý vrch, Podhorní vrch, Prameniště Teplé, Smrad'och, Údolí Teplé a Vlček*

3 národní přírodní památky – *Jan Svatoš, Křížky a Úpolínová louka pod Křížky*

8 přírodních památek – *Čiperka, Dominova skalka, Homolka u Bečova, Koňský pramen, Kynžvartský kámen, Milhostovické mofety, Olšová Vrata a Sirňák*

NPR Anenské rybníky

Jedná se o soustavu rybníků mezi Planou a Chodovou Planou. Nejvýznamnější jsou Labutí a Anenský rybník (Kumpera, 2003). Rezervace byla zřízena pro ochranu ptactva, především společenstev vodních ptáků. Celkem tu bylo zjištěno asi 75 druhů ptáků, zčásti hnízdících, zčásti při podzimních a jarních tazích. Území představuje důležité odpočinkové místo při ptačích tazích a jeho příznivá poloha umožňuje rozvoj kolonií vodního ptactva (Hostička et al., 1971).

PR Přimda

Chráněné území se rozkládá na svazích kolem zříceniny hradu Přimda (Hostička a kol., 1971). Jedná se o chráněný pralesovitý smíšený porost s převahou bučiny s vtroušeným smrkem, javorem klenem a lípou keřovitého charakteru (Kumpera, 2003). Lesní porosty nejsou sice původní (v období funkce hradu Přimda jako vojenského strážního bodu k ochraně západních hranic Českého království byly svahy pod hradem odlesněny), avšak jejich nynější složení plně odpovídá charakteru přirozených, místy až pralesovitých podhorských lesů oblasti Českého lesa (Hostička et al., 1971).

4. 4 Historie osidlování

Členitý terén a drsnější klima západních Čech nevytvářely nejvhodnější podmínky pro pravěké obyvatelstvo, a proto se tu setkáváme s lidským osídlením poměrně pozdě (Kumpera, 2003). Rozmístění sídel má své počátky již v prvotním osidlování krajiny, kde obyvatelstvo mělo příhodné podmínky k zajištění obživy. Byly to především kotliny, pánve a pahorkatiny, kde byly vhodné přírodní poměry pro zemědělskou výrobu a stavbu příbytků (klima, voda, půda, lesy). Ve 12. a 13. století byla síť sídel v podstatě dotvořena (Mištera, 1996). V té době byla založena

většina dnešních vsí, měst a hradů. V tomto období také dochází k dosídlení hornatých a podhorských oblastí zvláště na severu regionu tzv. vnější kolonizací, která znamenala příliv německých kolonistů a vytvoření národnostní menšiny, jež se v západních Čechách zvětšila po roce 1322 připojením tehdy již poněmčeného Chebska (Kumpera, 2003).

V průběhu staletí, od kolonizace ve 13. století, se hranice mezi českým a německým jazykem neustále proměňovala. Přes některá kratší období, kdy byla situace odlišná, se hranice německého osídlení stále posouvala do vnitrozemí. Bylo to zapříčiněno přílivem kolonistů do nových měst, příchodem šlechty po velkých válkách (ta si s sebou přivedla svoje poddané a začala vyžadovat styk s úřady v němčině), doplňováním populačních ztrát po válkách (1618-1648) německy mluvícím lidem, působením obchodníků, obzvláště horníků. Zvětšování těchto území vedlo ke zvyšování napětí ve vztahu s česky mluvícím obyvatelstvem. To se této expanzi bránilo válečnými akty v době husitské, revoltou z roku 1618, vedoucí paradoxně k vyhnání velkého množství české šlechty, a v pozdější době uzavřením se do vlastní kultury a její hibernací na venkově pro časy budoucí (Mikšíček, 2006).

Pro západočeskou a jihočeskou oblast je typické rozptýlené osídlení s největším počtem sídel v republice. V západních Čechách tento rozptyl sídel ovlivňoval zejména pás podhůří Šumavy a Českého lesa a výše položená Karlovarská vrchovina. K udržení existence bylo zapotřebí více půdy, větší rozlohy zemědělské usedlosti. Na méně úrodných, výše položených polích byly i nižší sklizně. Snižování počtu obyvatelstva od první průmyslové revoluce a jeho přemísťování, migrace za prací, k průmyslovým závodům je zcela evidentní. Dokládají to všechna průmyslová střediska západočeské oblasti (Mikšíček, 1996).

Obdobím hospodářského kulturního rozvoje byla v západních Čechách éra první republiky. Výrazně se rozvíjel i spolkový a sportovní život, specifikem jazykově českých částí západních Čech bylo mimořádně silné sokolské a skautské hnutí. K stínům předválečné republiky patřily-právě zejména v západních Čechách-ekonomická krize počátku 30. let (postihující zvláště lehký průmysl v jazykově německém pohraničí) a rostoucí národní rozpory. Jejich důsledkem byl silící autonomismus a později i separatismus německého obyvatelstva v pohraničí, podporovaný od roku 1933 nacistickým režimem v Německu (Kumpera, 2003).

Po druhé světové válce byly z česko – německého pohraničí, z oblasti Sudet, vystěhovány takřka tři miliony Němců a do vylidněných území se nastěhovalo 1, 9 milionů Čechů. Odsun Němců a znovuosídlení pohraničí byly největší sociodemografickou událostí naší novodobé historie. Každá čtvrtá česká rodina nebo alespoň některý její příslušník se odstěhoval do pohraničí. Výměna obyvatelstva Sudet se tak svým způsobem dotkal každého z nás. Zásah ale postihl i ekonomiku a také kulturní a sociální tradice pohraničí (Mikšíček, 2003).

4. 5 Města

4. 5. 1 Tachov

Město Tachov (obr. 4) patří k nejstarším sídelním celkům v západních Čechách. Město leží při česko-bavorské hranici a svou rozlohou náleží mezi nejmenší česká královská města. Už v 1. polovině 12. stol. zde stál pohraniční hrad, který střežil významnou obchodní cestu, tzv. Norimberskou stezku. Vedle původní podhradní vsi bylo ve 2. Polovině 13. Stol. Založeno královské město s téměř kruhovým půdorysem, pro svou strategickou polohu nazývané „klíč k českému království“ (Fiedler, 2008).

Obr. 4: Město Tachov (Souhrada, 2011)

Tachov je bývalé okresní město se středověkými hradbami a věžemi, gotickým chrámem Nanebevzetí Panny Marie, kostelíkem sv. Václava a františkánským klášteřem (dnes Muzeum Českého lesa). Okolo královského hradu (dnes zámek a sídlo Městského úřadu) tu do 17. Století existoval systém tvrzí, jejichž rytíři hlídali hraniční kraj. U města se nachází jízdárna knížat Windischkrätzů ve Světcích (obr. 5) a pomník slavného vítězství husitů nad 4. Křížovou výpravou roku 1427 (Brtek, 2009).

Obr. 5: Jízdárna ve Světcích (Souhrada, 2011)

Rozloha města Tachov je 4 095 ha a počet obyvatel je 11 873. Rozlohou 1379 km² zaujímá okres Tachov třetí místo v západních Čechách, avšak nízká hustota osídlení jej řadí až na předposlední místo v České republice.

4. 5. 2 Planá

Obr. 6: Celkový pohled (Procházka, 2011)

Město Planá (obr. 6) se rozkládá 11 km severovýchodně od Tachova (Fiedler, 2008) v krajině položené na rozhraní historického Chebska, Tachovska a Tepelska (Procházka, 2002). Město leží na staré obchodní cestě, která vedla z Norimberka přes Cheb a dále do Čech. Původní osada stávala na úpatí Bohušova vrchu kolem románského kostela sv. Petra a Pavla, který je nejstarší dochovanou památkou v Plané (1240). Kolem roku 1400 byla Planá na tehdejší dobu poměrně velkým městečkem s náměstím a několika přílehlými uličkami, chráněnými příkopy a hradbami.

Obr. 7: Románský kostel sv. Petra a Pavla (Procházka, 2011)

Po mnichovské dohodě 30. 9. 1938 byla Planá jako součást tzv. říšské sudetské župy Planá – Tachov připojena k Německu. Do 2. října opustili Planou němečtí antifašisté a Češi. V období 2. světové války leželo v okolí Plané několik zajateckých táborů. Posledním dnem války byl na Tachovsku a Plánsku 6. květen 1945, kdy americká armáda obsadila celé toto pohraniční území. Do Plané vstoupili Američané již 5. května. Po válce začala deportace sudetských Němců z Plané a Plánska do Německa, která byla z velké části dokončena již r. 1946. Nastalo dosídlování pohraničí. Na Plánsko přicházeli nejen dosídlenci z Čech, ale také ze

Slovenska, Bulharska, Rumunská a Maďarska. Tato státem řízená akce byla celostátně ukončena v r. 1949. Na stále nedosídleném Tachovsku a Plánsku pokračovala s nevelkými úspěchy až do r. 1975 (Procházka, 2002).

Historii hornictví v Plané, včetně nedávné existence dolů na těžbu uranu by mělo připomínat hornické muzeum budované ve starých podzemních prostorách pod městem.

Město leží v těsné blízkosti Mariánských Lázní. Zdejší krajina nabízí milovníkům přírody mnoho krásných zážitků a turistických cílů. Láká Český les,

donedávna nepřístupný s překrásnou, civilizací téměř nedotčenou přírodou. Blízko je i do chráněné

krajinné oblasti Slavkovský les s jeho rašeliništi, minerálními prameny, podhorskými loukami a lesy.

Obr. 8: Hornické muzeum (Procházka, 2011)

Obr. 9: Planá (Procházka, 2011)

K zajímavým vycházkám láká i povodí Kosího potoka, nad nímž se tyčí Vlčí Hora s přírodní rezervací a zříceninou hradu Volfštejn. Blízký hraniční přechod v Broumově umožňuje snadné návštěvy blízkého Bavorska. Krajina je bohatá na rybníky i na lesní porosty.

Střed města byl pro svoji výstavnost a bohatost historických památek vyhlášen městskou památkovou zónou.

Obyvatelé města i návštěvníci mají dobré podmínky pro sportování – v letní sezoně je v provozu vyhledávané přírodní koupaliště, jsou zde i tenisové kurty i další sportoviště, na své si přijdou i milovníci koní a na nedalekém letišti se rozvíjí nabídka služeb pro zájemce o provozování leteckého sportu.

4. 5. 3 Mariánské Lázně

Město Mariánské Lázně leží na západě Čech asi 12 km od státní hranice se SRN. Patří do Karlovarského kraje a žije zde 15 010 obyvatel. Mariánské lázně se rozprostírají v širokém lesnatém údolí při jižním okraji Slavkovského lesa. Lázeňská čtvrť leží v kotlině chráněné ze tří stran zalesněnými pásy vrchů a otevřená pouze k jihu. Katastrem Mariánských Lázní neprotéká žádná řeka, ale je tu mnoho vývěrů minerálních vod a prameniště četných řek včetně řeky Teplé (Brtek, 2009).

Lázně byly založeny počátkem 19. století tepelským premonstrátským klášteřem a r. 1808 pojmenovány podle pramene P. Marie. (Kumpera, 2003). Velmi významná je kolonáda Maxima Gorkého, kterou v letech 1888 – 1889 postavili architekti Miksche a Niedzielský. V lázních jsou léčeny především choroby látkové výměny a dýchacích cest, pitná kúra využívá 40 studených pramenů s bohatým obsahem kyslíčnicku uhličitého. K pitným kúram jsou zde přivedeny prameny Křížový, Karolinin, Ambrožův, Ferdinandův, Lesní a Rudolfův. Před kolonádou se velké pozornosti těší zpívající fontána.

Obr. 10: Kolonáda (Švejdová, 2011)

Dominantou Mariánských Lázní jsou především lázeňské parky, díky kterým patří město mezi nejkrásnější zahradní města v Evropě. V lázeňských lesích města Mariánské Lázně zanikla v posledních desítkách let značná část výletních míst. Kromě kaváren a restaurací jde především o památná místa a bývalé vyhlídky. Tyto návštěvní prvky vznikaly od počátku historie města souběžně s narůstající sítí promenádních cest. Lze v nich objevovat bývalou proslulost města, kam dříve

přijížděli přední prominenti celého světa. K těmto výletním cílům kráčely a okolní přírodě se obdivovaly takové osobnosti, jako byl král Friedrich Vilém Pruský, Wolfgang von Goethe, Fryderyk Chopin, Richard Wagner, Jan Neruda, anglický král Eduard VII, Franz Kafka a další.

Obrázek 11: Mariánské lázně (Švejdová, 2011)

5. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ AMENITNÍ MIGRACI

U amenitní migrace se zpravidla rozlišují dvě základní skupiny cílových výhod kvalitní přírodní prostředí a kulturní prostředí (Bartoš et. al., 2011). Do kulturního prostředí lze zahrnout i specifický životní styl či povahu místního společenství. V obou případech jsou to však vnitřní, specifické faktory, které migranty vedou k rozhodnutí o změně místa, kde budou žít (Bartoš et al., 2009).

Faktory, které rozhodují o amenitní migraci, lze rozdělit do tří skupin (Bartoš et al., 2009):

- 1) Faktory související s charakteristikami domácností – vzhledem k cílovému místu migrace jsou subjektivní a zahrnují např. jejich věkovou strukturu, počet dětí, vzdělanost, úroveň příjmů a majetek, minulé zkušenosti s bydlením, rekreační aktivity či osobní vztahy.
- 2) Vlastní potenciál krajiny – vzhledem k cílovému místu migrace se jedná o faktory objektivní, které jsou určeny přírodními předpoklady, krajinným rázem, mírou ochrany krajiny, kvalitou životního prostředí, charakteristikami sídel apod.
- 3) Celková úroveň ekonomiky – nástroje ovlivňující trh s nemovitostmi, rozvoj venkova, nástroje ochrany krajiny, právní řád apod.

Uvedené tři kategorie faktorů pak ve vzájemném působení stimulují nebo inhibují proces amenitní migrace.

6. VLASTNÍ PRÁCE – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO PRŮZKUM FOREM AMENITNÍ MIGRACE

6.1 Základní charakteristika amenitního migranta

Podle dotazníkového šetření rozmístění amenitních migrantů nebylo v modelovém území rovnoměrné (tabulka č. 1). Nejvíce dotazovaných amenitních migrantů se přistěhovalo do oblasti města Planá (28), dále do oblasti města Tachov (17) a nejméně do oblasti Mariánských Lázní (7). Z dotazníkového šetření byl zjištěn poměr mužského a ženského pohlaví 19:33 (tabulka č. 2).

Průměrný věk amenitních migrantů byl 41 let. Nejvíce respondentů bylo věkové kategorie od 60 let a více (tabulka č. 3). Z doby pobytu amenitních migrantů v území a z jejich věku byl odvozen věk, ve kterém se přistěhovali. Z dotazovaných amenitních migrantů migrovalo do zkoumané oblasti západních Čech nejvíce z věkové kategorie 20 – 29 let (tabulka č. 4).

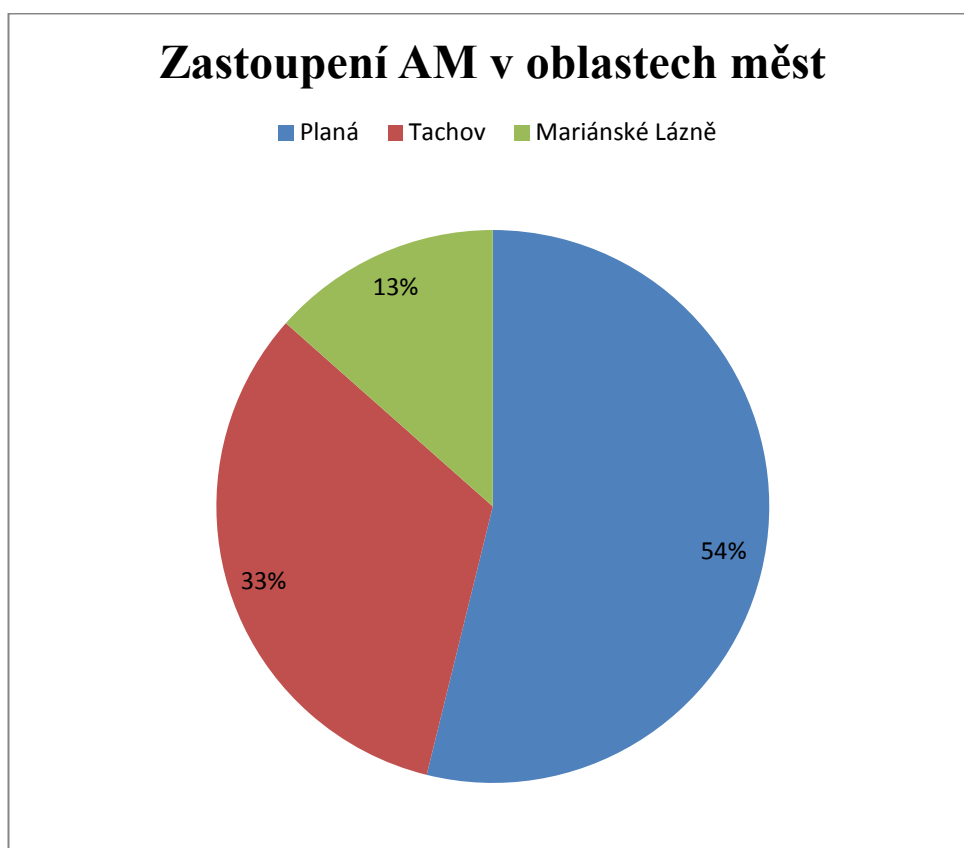
Na jednu domácnost v průměru vycházeli tři osoby (tabulka č. 5). Pokud v rodině byli děti do 18 let tak nejvíce jedno nebo dvě (tabulka č. 6). Výjimečně se v rodině nacházely 3 děti do 18 let a více dětí neměla žádná rodina. Mezi dotazovanými amenitními migranty převládalo hlavně středoškolské vzdělání (tabulka č. 7).

Tabulka č. 1: Zastoupení amenitních migrantů v oblastech jednotlivých měst

	Počet	%
Planá	28	54
Tachov	17	33
Mariánské Lázně	7	13

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 1: Zastoupení amenitních migrantů v oblastech jednotlivých měst

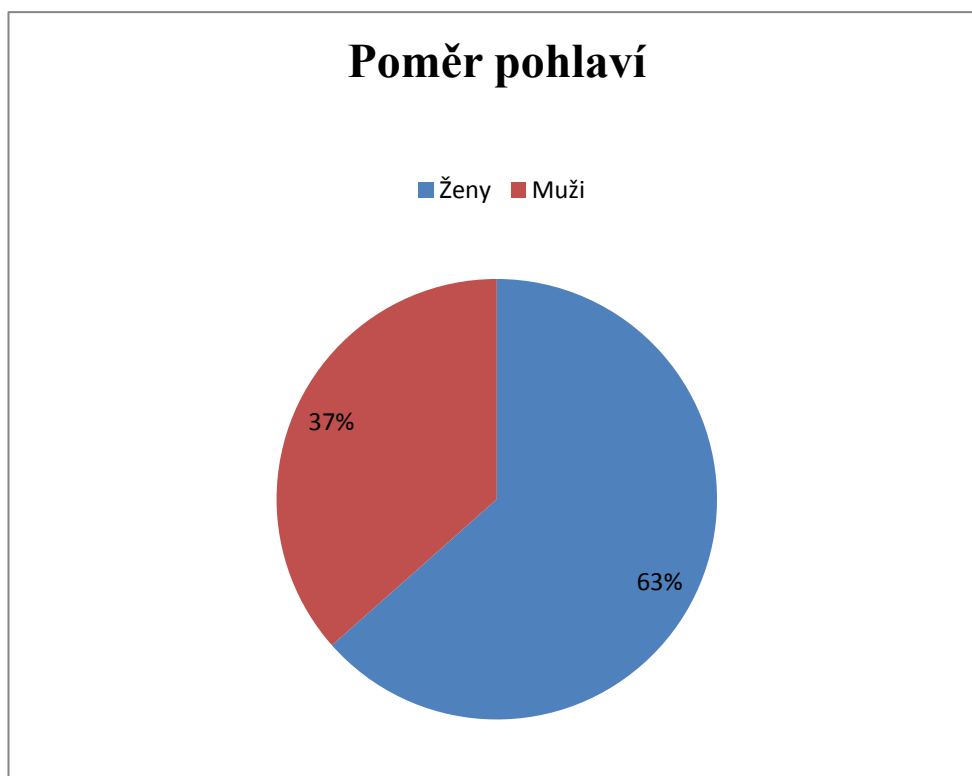
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Poměr pohlaví

	Počet	%
Ženy	33	63
Muži	19	37

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 2: Poměr pohlaví

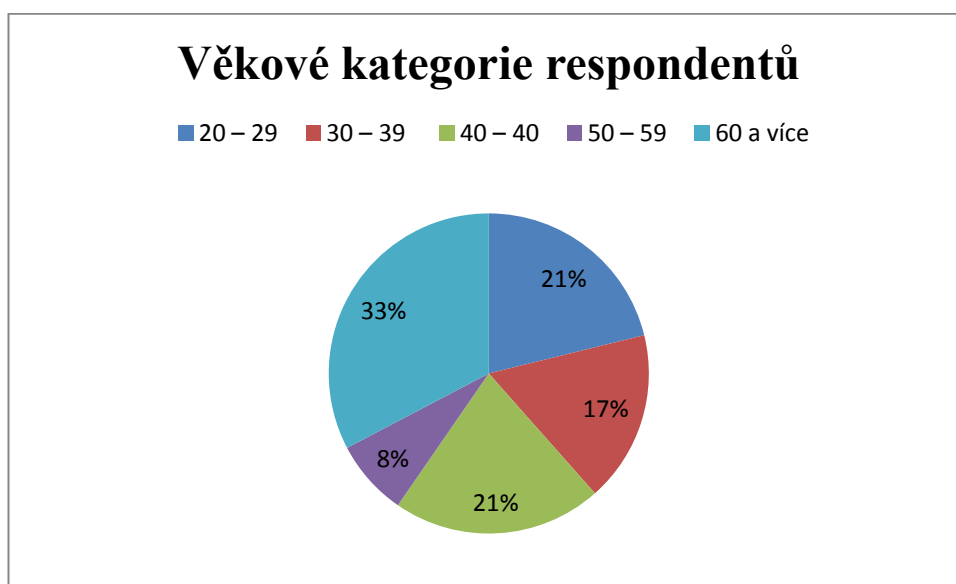
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3: Věkové kategorie respondentů

	Počet	%
20 – 29	11	21
30 – 39	9	17
40 – 40	11	21
50 – 59	4	8
60 a více	17	33

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 3: Věkové kategorie respondentů

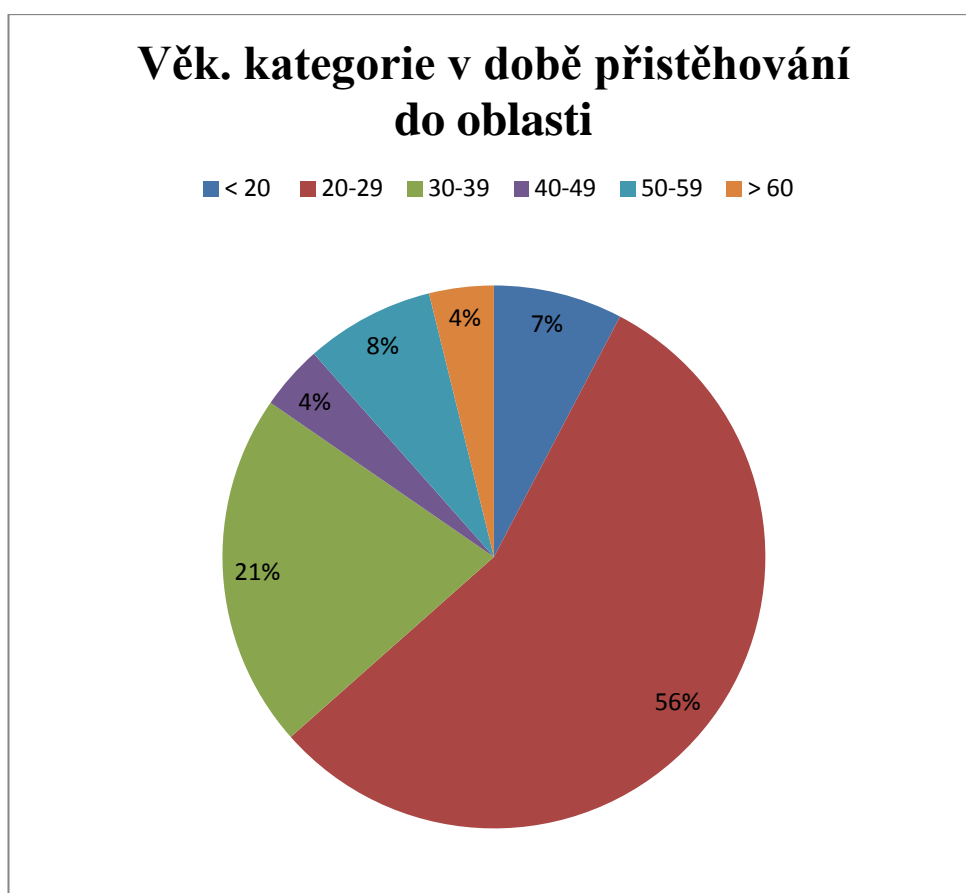
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4: Věkové kategorie, ve kterých se respondenti přistěhovali do oblasti západních Čech

	Počet	%
< 20	4	7
20-29	29	56
30-39	11	21
40-49	2	4
50-59	4	8
> 60	2	4

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 4: Věkové kategorie, ve kterých se respondenti přistěhovali do oblasti západních Čech

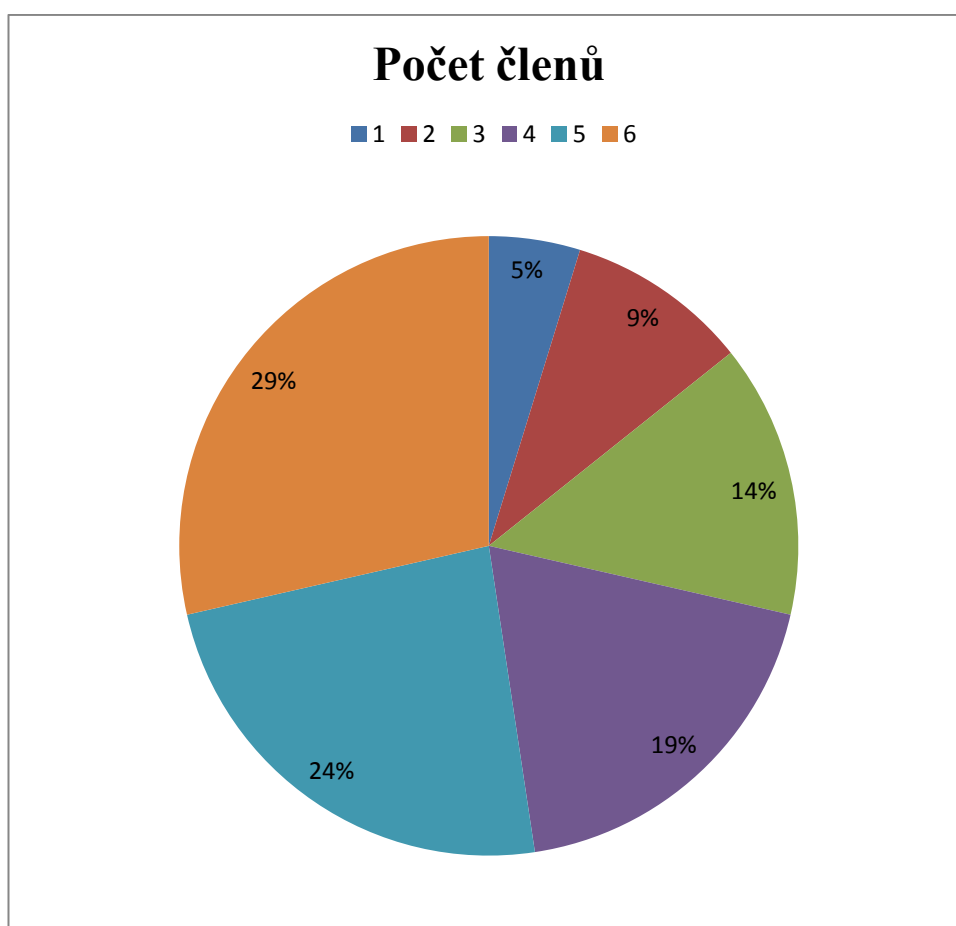
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 5: Počet členů v domácnostech

	Počet	%
1	15	5
2	15	9
3	5	14
4	10	19
5	5	24
6	2	29

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 5: Počet členů v domácnostech

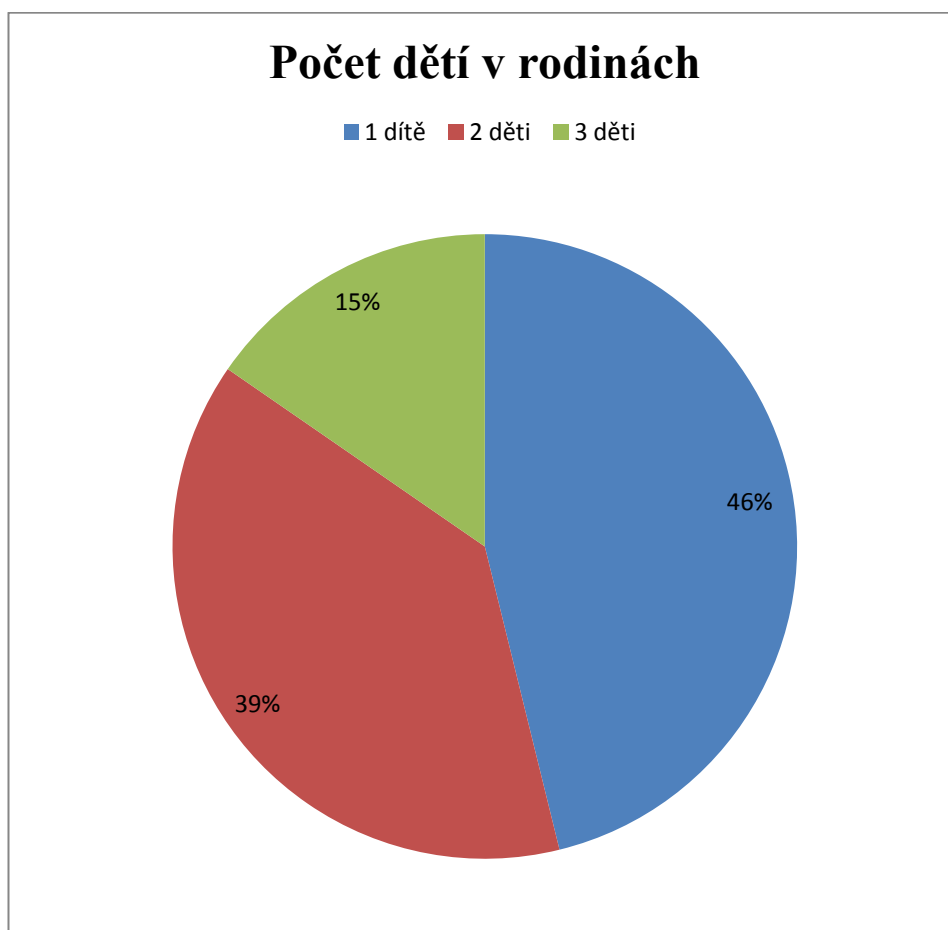
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 6: Počet dětí do 18 let v rodinách, ve kterých jsou děti

	Počet	%
1 dítě	6	46
2 děti	5	39
3 děti	2	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 6: Počet dětí do 18 let v rodinách, ve kterých jsou děti

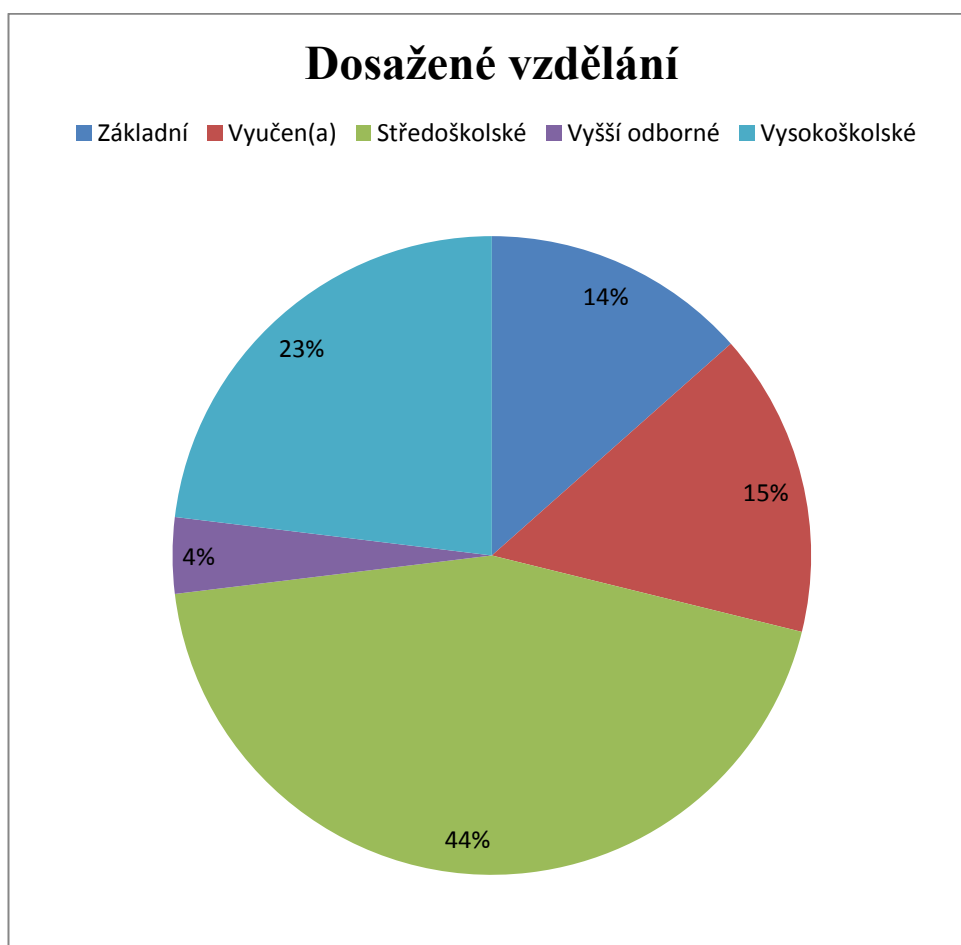
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 7: Dosažené vzdělání u amenitních migrantů

	Počet	%
Základní	7	14
Vyučen(a)	8	15
Středoškolské	23	44
Vyšší odborné	2	4
Vysokoškolské	12	23

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7: Dosažené vzdělání u amenitních migrantů

Zdroj: Vlastní zpracování

6.2 Zaměstnání sledovaného vzorku amenitních migrantů

Téměř polovina dotázaných amenitních migrantů měla různá zaměstnání týkajících se převážně práce ve školství (učitel/ka, ředitelka dětského domova apod.), zdravotnictví, služby, administrativa či práce ve státní správě. Zmiňována byla také některá řemesla (malíř, umělec) či práce v zemědělství. Z dotázaných amenitních migrantů pracovalo 15 % jako podnikatel/ka (OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná) a 31 % respondentů bylo již v důchodu. Někteří dotazovaní amenitní migranti byli studující či na mateřské dovolené (tabulka č. 8).

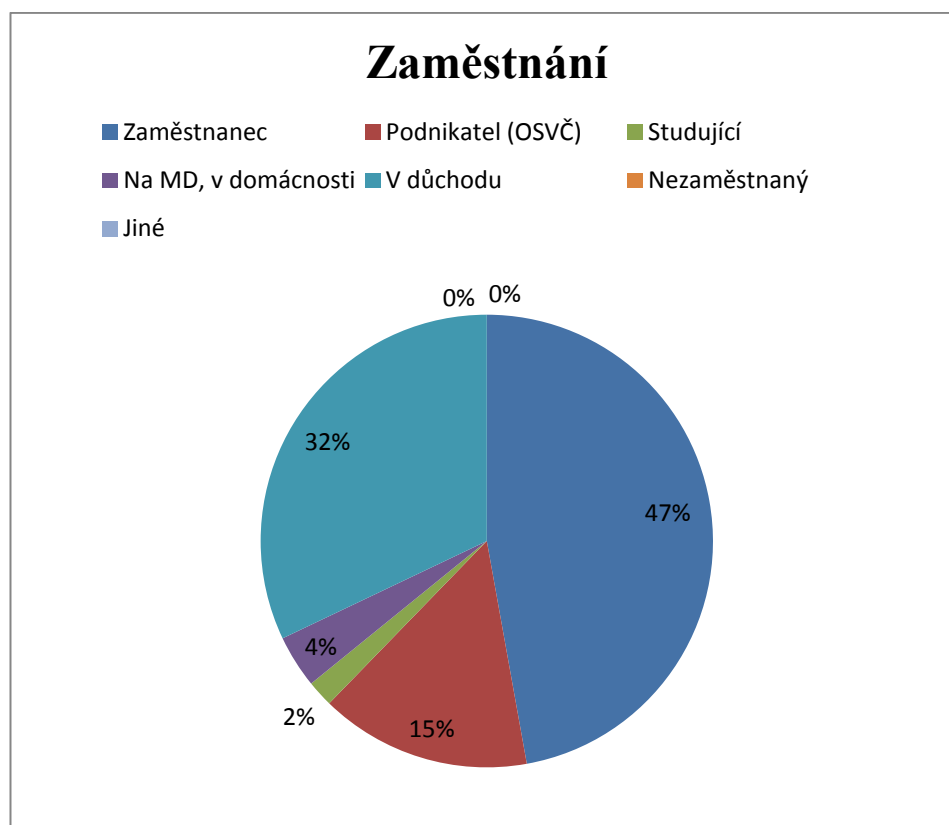
Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že za prací dojíždí 23 % dotázaných amenitních migrantů (tabulka č. 9). Většina z nich dojížděla do práce do vzdálenosti maximálně 10 km. Výjimečně dojížděli za prací i např. do Plzně a Chebu.

Tabulka č. 8: Zaměstnání amenitních migrantů

	Počet	%
Zaměstnanec	25	47
Podnikatel/ka (OSVČ)	8	15
Studující	1	2
Na MD, v domácnosti	2	4
V důchodu	17	32
Nezaměstnaný	0	0
Jiné	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 8: Zaměstnání amenitních migrantů

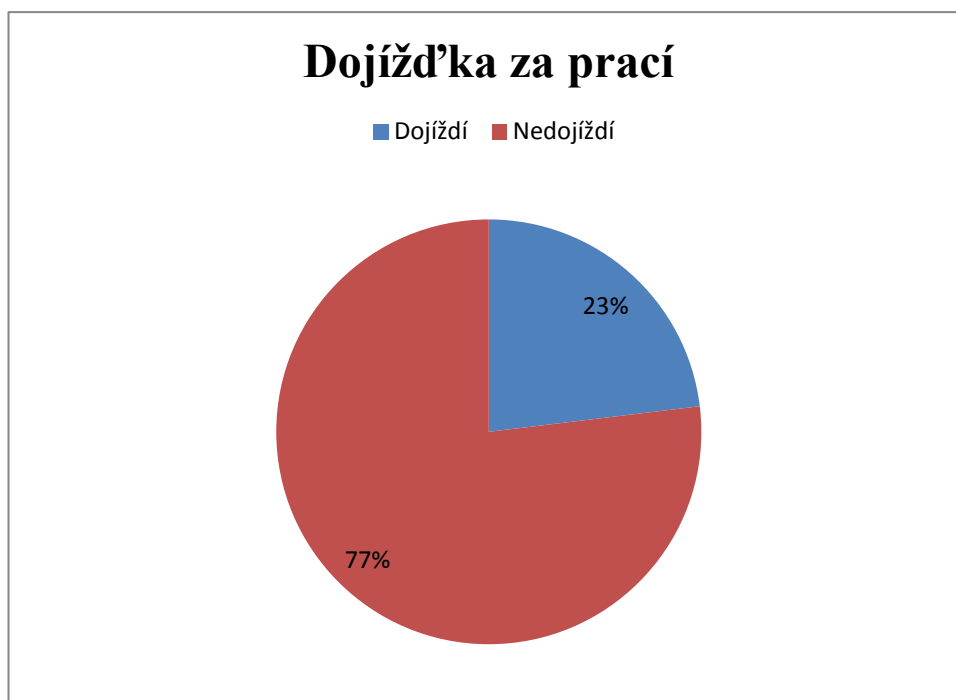
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 9: Dojížd'ka amenitních migrantů za prací

	Počet	%
Dojíždí	12	23
Nedojíždí	40	77

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 9: Dojížd'ka amenitních migrantů za prací

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3 Zapojení do místní činnosti

Z dotázaných amenitních migrantů bylo jen 8% zapojeno do místní samosprávy, kdy se jednalo hlavně o práci v místním zastupitelstvu (tabulka č. 10). Ovšem do spolkové nebo zájmové činnosti v místě jejich bydliště bylo zapojeno již 21% respondentů (tabulka č. 11). Tito amenitní migranti většinou vedli zájmové kroužky v domovech dětí a mládeže či byli zapojeni do nějakého občanského sdružení.

Tabulka č. 10: Zapojení amenitních migrantů do místní samosprávy

	Počet	%
Ano	4	8
Ne	48	92

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 10: Zapojení amenitních migrantů do místní samosprávy

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 11: Zapojení amenitních migrantů do spolkové nebo zájmové činnosti v místě jejich bydliště

	Počet	%
Ano	11	21
Ne	41	79

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 11: Zapojení amenitních migrantů do spolkové nebo zájmové činnosti v místě jejich bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování

6. 4 Bydlení

V průměru žili dotazovaní amenitní migranti v oblasti již 18 let. Převážná většina dotazovaných amenitních migrantů vlastnila byt (49 %) či domek (35 %), viz tabulka č. 12. Vedle bytů a rodinných domů (vilek) se mezi uváděnými typy bydlení nacházely také zemědělské usedlosti s rozsáhlými pozemky nebo velké statky, proto byla hodnota průměrné velikosti pozemků 37 ha. Z tabulky č. 13 vyplývá, že více než polovina nemovitostí byla situována uvnitř obce. Mezi samoty, na kterých bydlel nejmenší počet respondentů, patřily hlavně zemědělské usedlosti a chalupy.

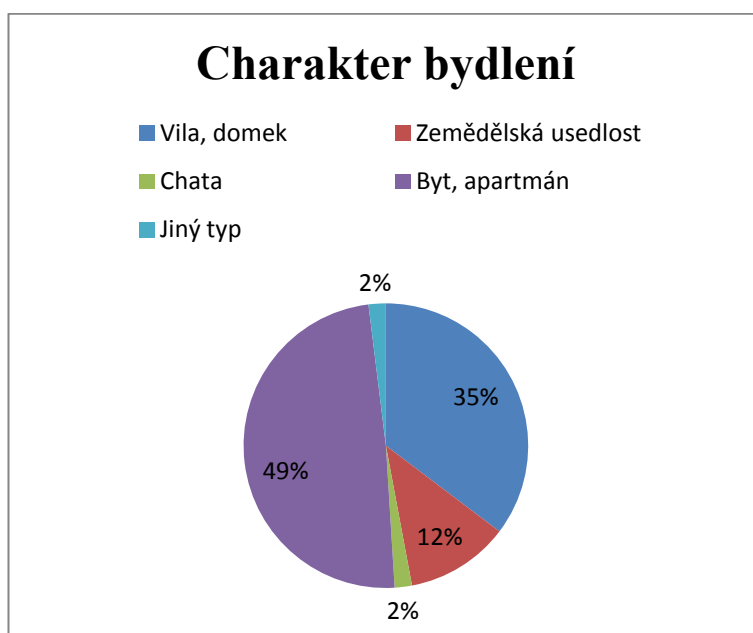
Své bývalé bydlení více než polovina respondentů opustila z jiných důvodů, než byly ostatní nabídnuté možnosti (tabulka č. 14). Většinou byly uváděny výpovědi nájemních smluv nebo respondenti bydleli původně u rodičů.

Tabulka č. 12: Charakter bydlení amenitních migrantů

	Počet	%
Vila, domek	18	35
Zemědělská usedlost	6	12
Chata	1	2
Byt, apartmán	25	49
Jiný typ	1	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 12: Charakter bydlení amenitních migrantů

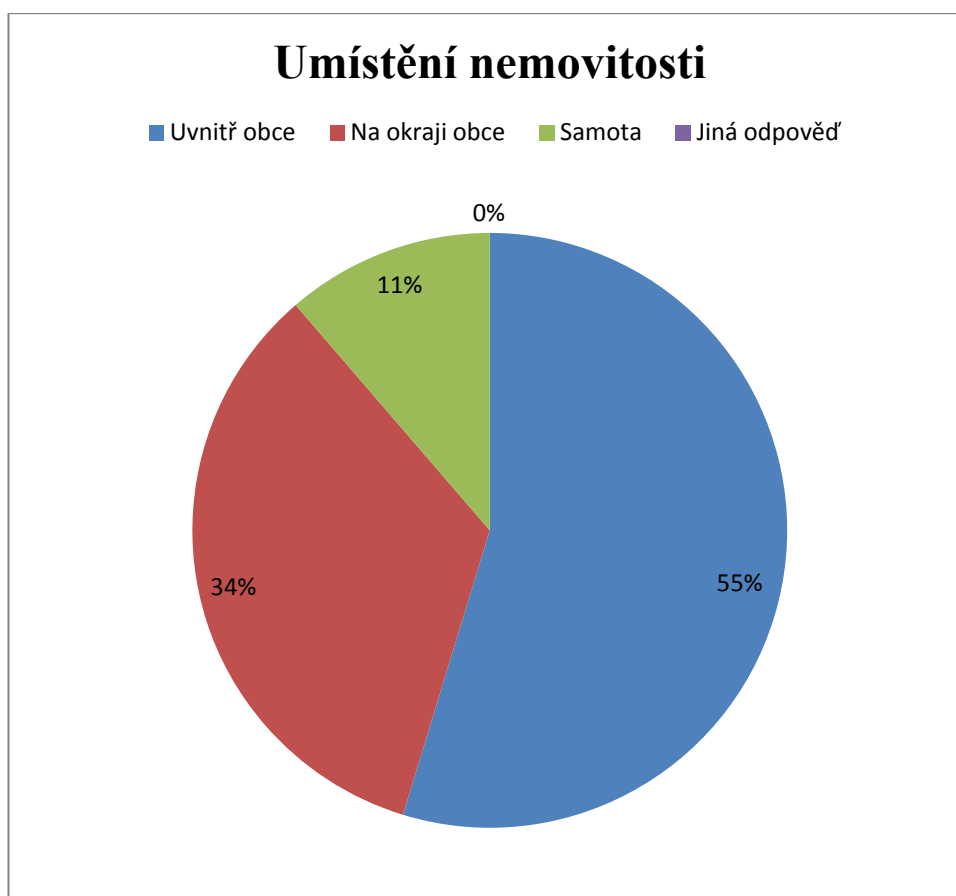
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 13: Umístění nemovitostí amenitních migrantů

	Počet	%
Uvnitř obce	29	55
Na okraji obce	18	34
Samota	6	11
Jiná odpověď	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 13: Umístění nemovitostí amenitních migrantů

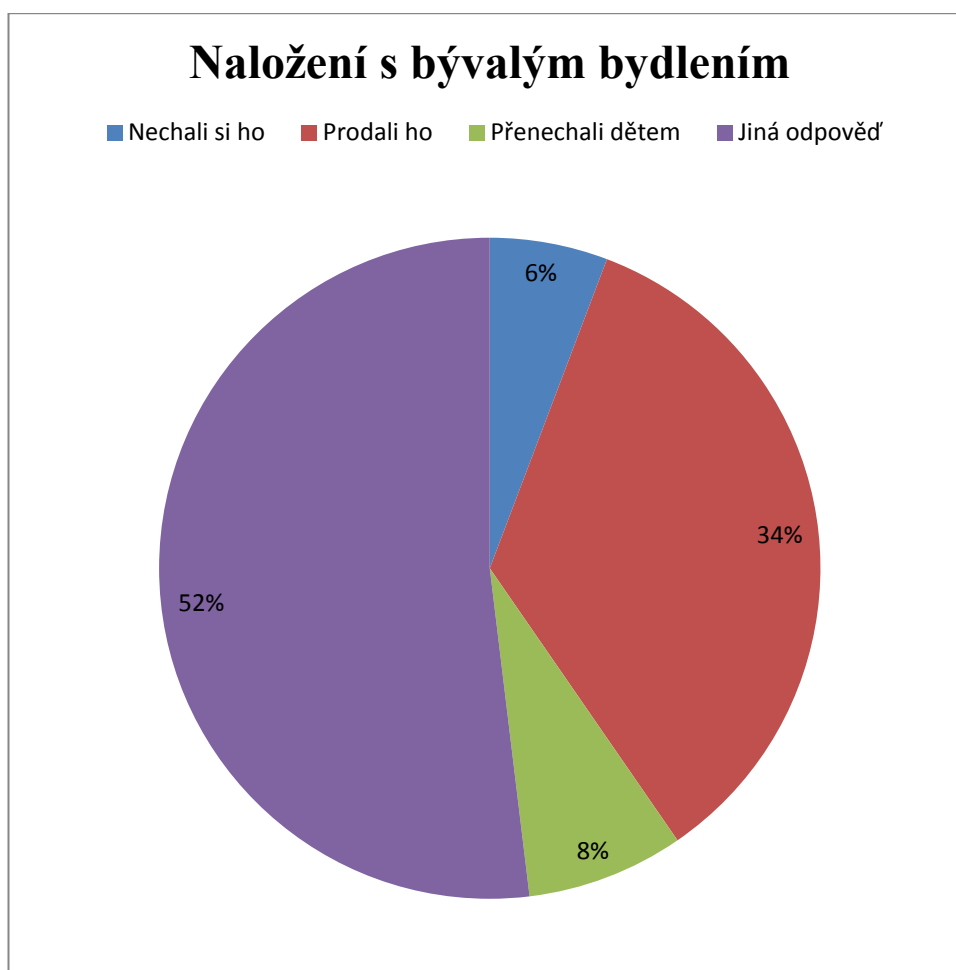
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 14: Naložení s bývalým bydlením

	Počet	%
Nechali si ho	3	6
Prodali ho	18	34
Přenechali dětem	4	8
Jiná odpověď	27	52

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 14: Naložení s bývalým bydlením

Zdroj: Vlastní zpracování

6.5 Vybavenost místa bydliště a domácnosti

V dotazníkovém šetření byla zjišťována především technická vybavenost v místě bydlení respondentů a vybavenost jejich domácností. Do technického vybavení místa bydliště (tabulka č. 15) byl zahrnut rozvod vody, elektřiny a plynu, dále kanalizace a telefonické spojení. Všichni dotazovaní amenitní migranti měli možnost využívat vodovod a měli zavedenou v obci elektřinu. Kanalizaci mělo zavedeno 46 % respondentů a 38 % dotázaných mělo zavedeno plyn. Téměř polovina respondentů měla možnost telefonického spojení.

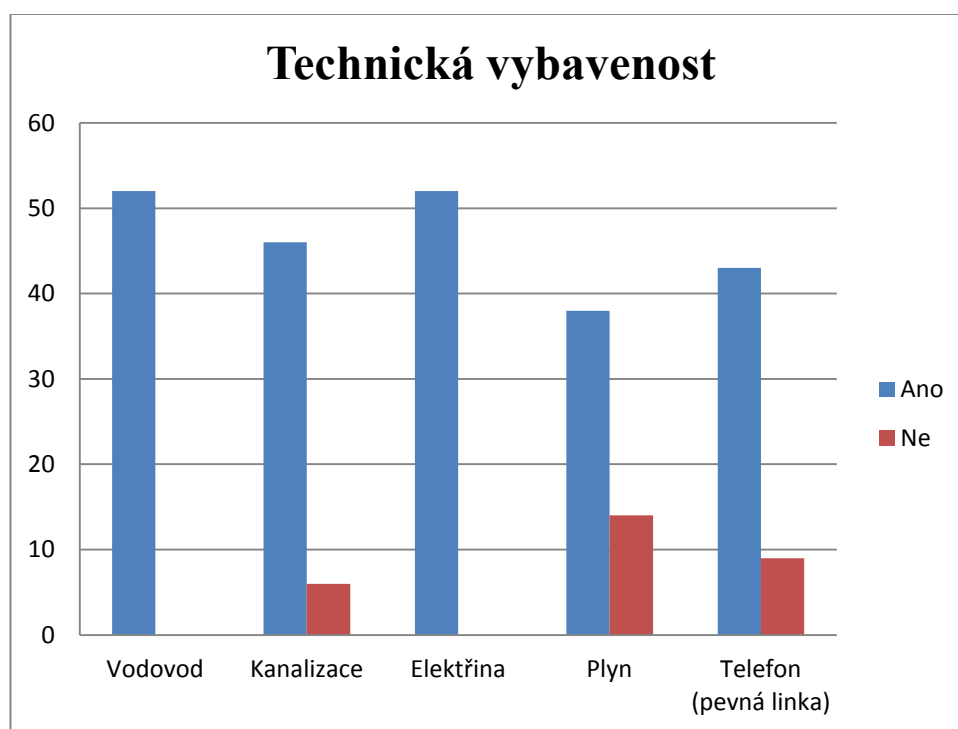
Dále byla zjišťována vybavenost domácností respondentů (tabulka č. 16), která zahrnovala především vlastnictví automobilu, PC, připojení na internet, vlastnictví televizoru, satelitu a vlastnictví mobilního telefonu. Domácnosti amenitních migrantů byly poměrně dobře vybavené. Více jak polovina dotázaných amenitních migrantů vlastnila automobil. Téměř většina (88 %) vlastnila mobilní telefon. Televizi mělo ve svých domácnostech 85 % dotazovaných. PC s připojením na internet mělo k dispozici 60 % domácností. Satelit se vyskytoval u 42 % domácností a necelá polovina dotázaných amenitních migrantů vlastnila myčku.

Tabulka č. 15: Technická vybavenost míst bydlení amenitních migrantů

	Ano (počet)	Ne (počet)	Ano (%)	Ne (%)
Vodovod	52	0	100	0
Kanalizace	46	6	88	12
Elektrina	52	0	100	0
Plyn	38	14	73	27
Telefon (pevná linka)	43	9	83	17

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 15: Technická vybavenost míst bydlení amenitních migrantů

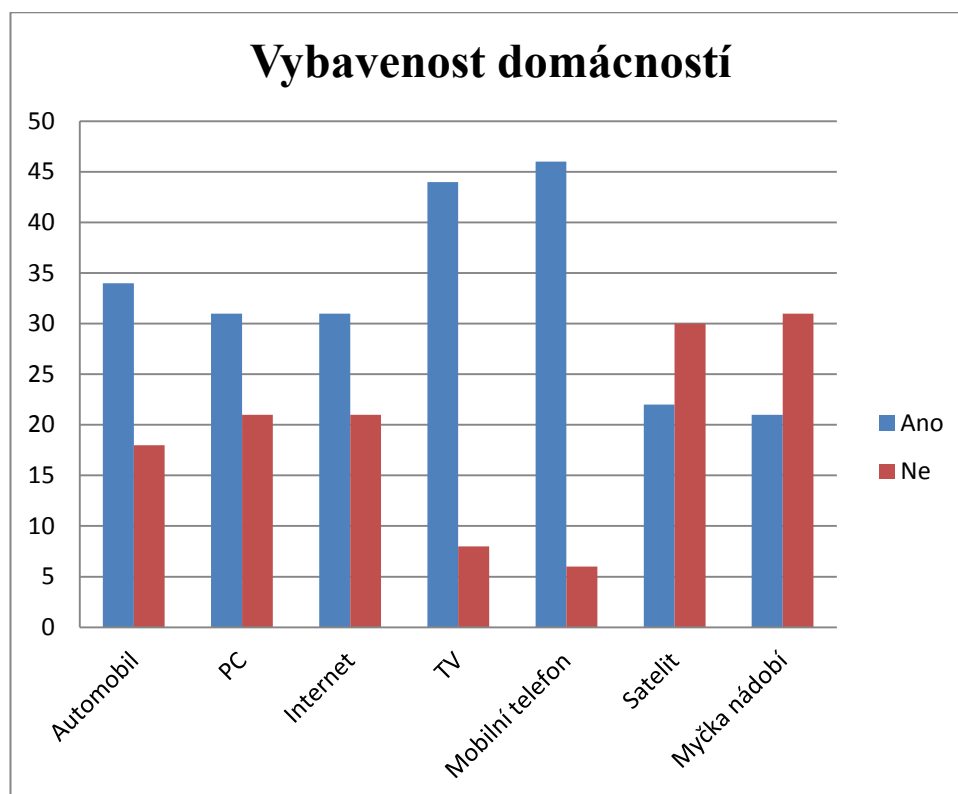
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 16: Vybavenost domácností amenitních migrantů

	Ano (počet)	Ne (počet)	Ano (%)	Ne (%)
Automobil	34	18	65	35
PC	31	21	60	40
Internet	31	21	60	40
TV	44	8	85	15
Mobilní telefon	46	6	88	12
Satelit	22	30	42	58
Myčka nádobí	21	31	40	60

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 16: Vybavenost domácností amenitních migrantů

Zdroj: Vlastní zpracování

6. 6 Informace o území

Více jak třetina (38 %) dotázaných amenitních migrantů se domnívala, že informace o území pro veřejnost jsou na dobré úrovni a další třetina (37 %) uvedla, že informace pro území jsou uspokojivé. Menší část respondentů (10 %) zařadila informovanost o území pro veřejnost do kategorie vynikající a pro 15 % účastníků byla informovanost o území nedostačující (tabulka č. 17).

Co se týkalo otázky, zda infocentrum v oblasti obsahuje dostatek informačního materiálu o tomto území, odpověděla přesně polovina respondentů, že ano (tabulka č. 18). 3 z 52 dotázaných amenitních migrantů uvedli, že infocentrum v jejich území dostatek informačního materiálu neobsahuje a stejný počet respondentů uvedl, že infocentrum ve své oblasti nemají. Tuto otázku nemohlo posoudit 31 % dotázaných amenitních migrantů, protože do infocentra nechodilo a 8 % uvedlo, že nevědělo o jeho existenci.

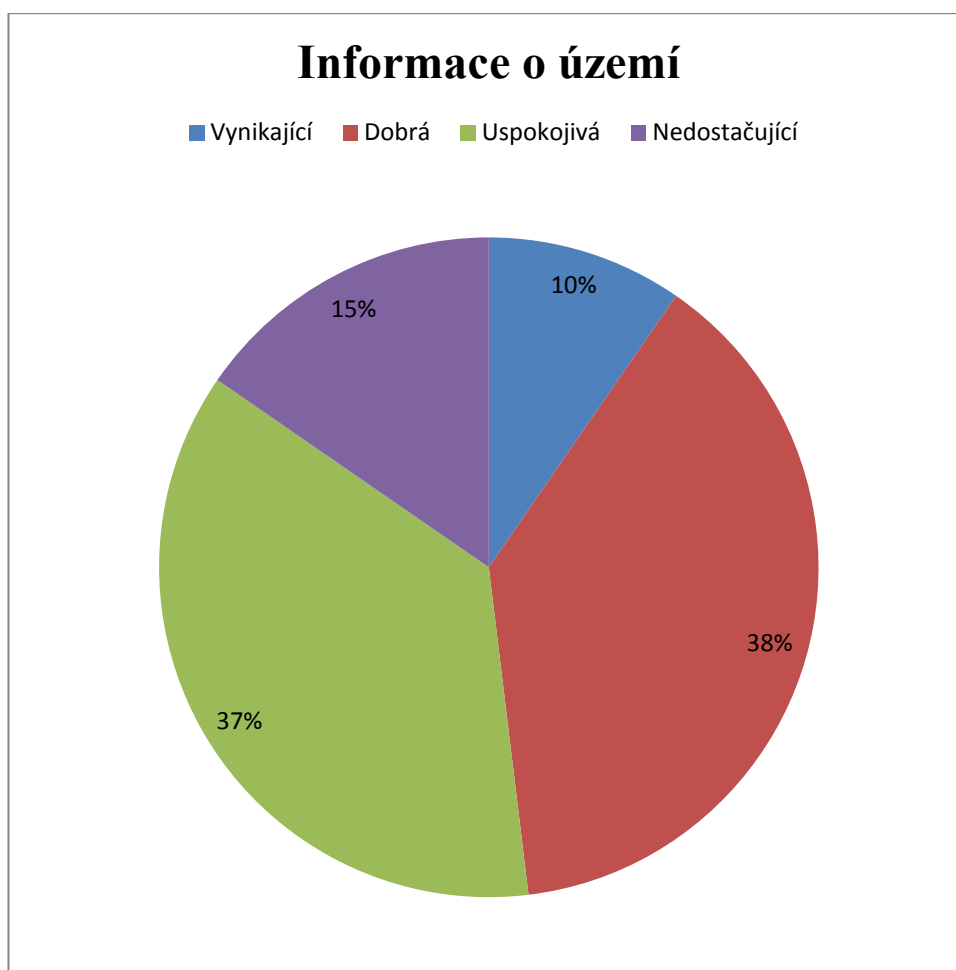
Třetina (37 %) dotázaných respondentů získala první informace o území od známých, přátel či příbuzných. Kvůli pracovní příležitosti toto území vyhledalo 14 % a na dovolenou sem poprvé jelo 10 % respondentů. Z vyhodnocených dotazníků bylo zjištěno, že 11 % dotazovaných zde vyrostlo. První informace o území si na internetu vyhledalo 11 % účastníků šetření. O tomto území se poprvé díky médiím dozvěděla 3 % respondentů a 5 % dotázaných si první informace o území našlo v průvodcích či mapách a v turistických prospektech. 6 dotázaných amenitních migrantů získalo první informace jiným způsobem, např. se zde narodili a odstěhovali jinam nebo se sem přiženili/přivdali (tabulka č. 19).

Tabulka č. 17: Míra dostatečnosti informací o území pro veřejnost

	Počet	%
Vynikající	5	10
Dobrá	20	38
Uspokojivá	19	37
Nedostačující	8	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 17: Míra dostatečnosti informací o území pro veřejnost

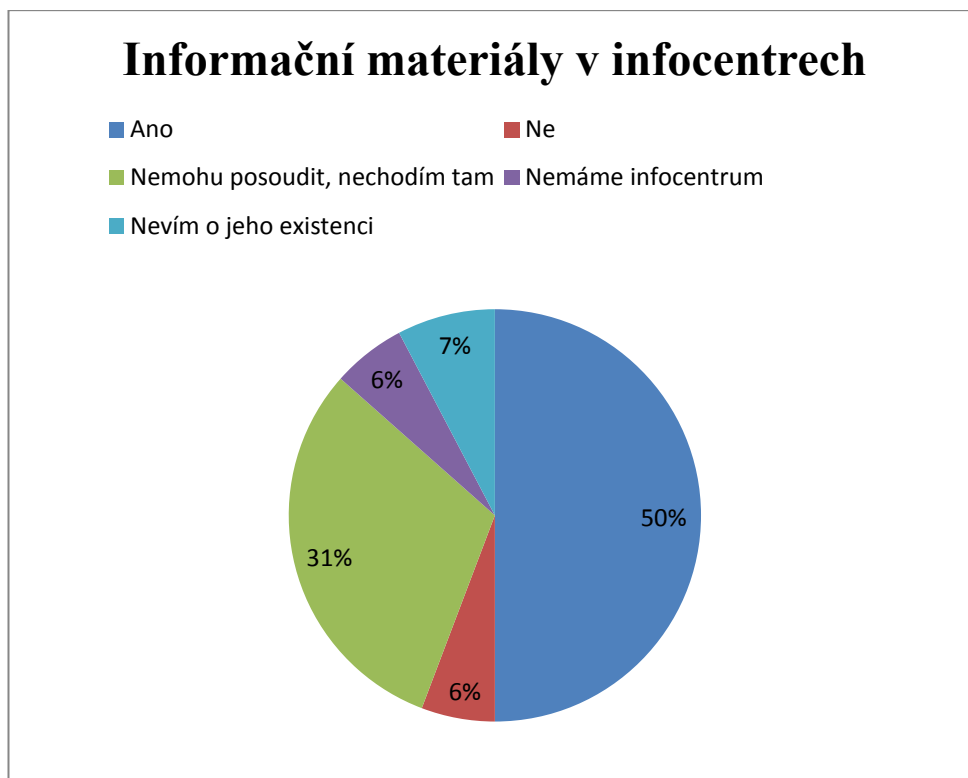
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 18: Míra dostatečnosti informačního materiálu v infocentrech v území

	Počet	%
Ano	26	50
Ne	3	6
Nemohu posoudit, nechodím tam	16	31
Nemáme infocentrum	3	6
Nevím o jeho existenci	4	7

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 18: Míra dostatečnosti informačního materiálu v infocentrech v území

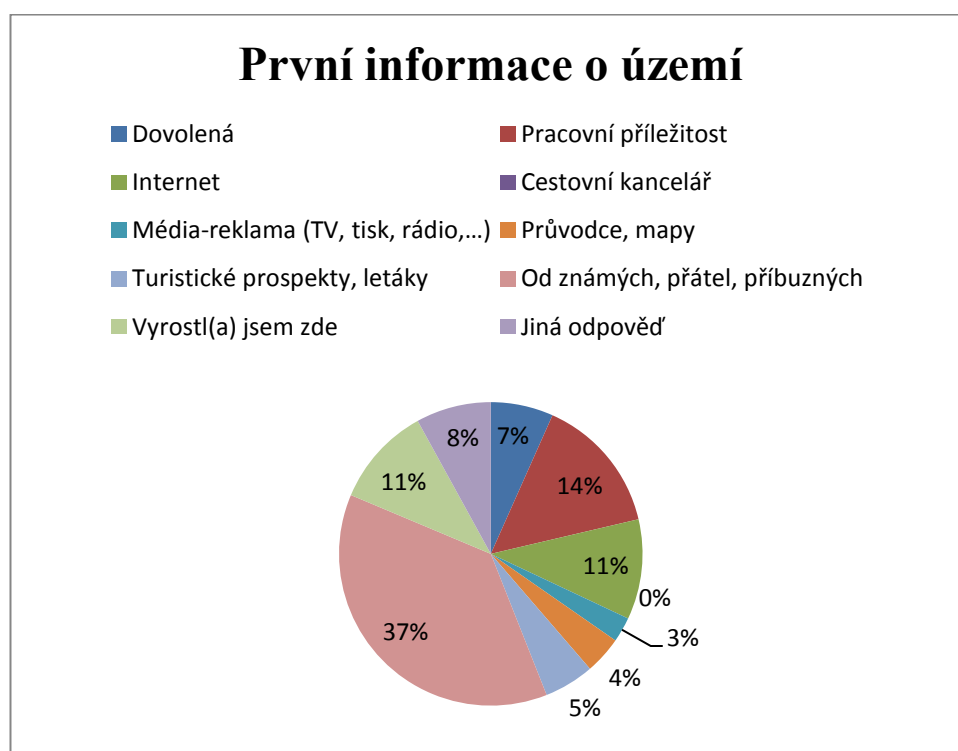
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 19: Zdroje získání prvních informací o území

	Počet	%
Dovolená	5	10
Pracovní příležitost	11	14
Internet	8	11
Cestovní kancelář	0	0
Média-reklama (TV, tisk, rádio,...)	2	3
Průvodce, mapy	3	4
Turistické prospekty, letáky	4	5
Od známých, přátel, příbuzných	28	37
Vyrostl(a) jsem zde	8	11
Jiná odpověď	6	8

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 19: Zdroje získání prvních informací o území

Zdroj: Vlastní zpracování

6.7 Předpoklady přesídlení

Modelovou oblast západních Čech dříve nenavštěvovala více než polovina (60%) dotázaných amenitních migrantů (tabulka č. 20) a jen 19 % zde původně vlastnila svůj objekt především jako druhé bydlení (tabulka č. 21).

Z důvodů pro přesídlení do tohoto území byli nejvíce udáváni přátelé (20 %) a příroda (17 %). Nejméně bylo voleno kulturní vyžití (3 %), vlastnictví nemovitosti (5 %) a historie území (9 %). Pro 12 % respondentů byla důvodem přesídlení osobní vazba k tomuto území a 34 % uvedlo jiné důvody, než které byly nabídnuty. Jednalo se především o přesídlení z důvodu svatby, pracovní příležitosti či o útěk (tabulka č. 22).

Tabulka č. 20: Míra dřívějšího navštěvování modelového území

	Počet	%
Ano	21	40
Ne	31	60

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 20: Míra dřívějšího navštěvování modelového území

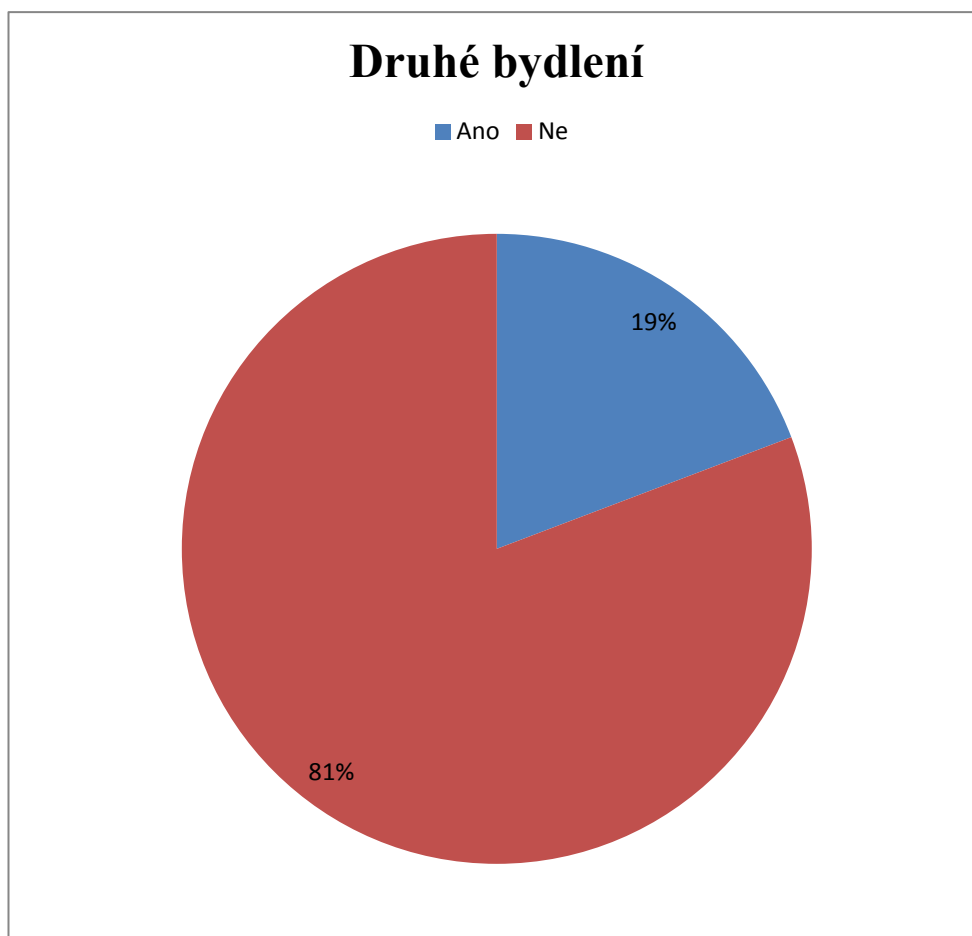
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 21: Předcházející vlastnictví objektu jako druhého bydlení

	Počet	%
Ano	10	19
Ne	42	81

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 21: Předcházející vlastnictví objektu jako druhého bydlení

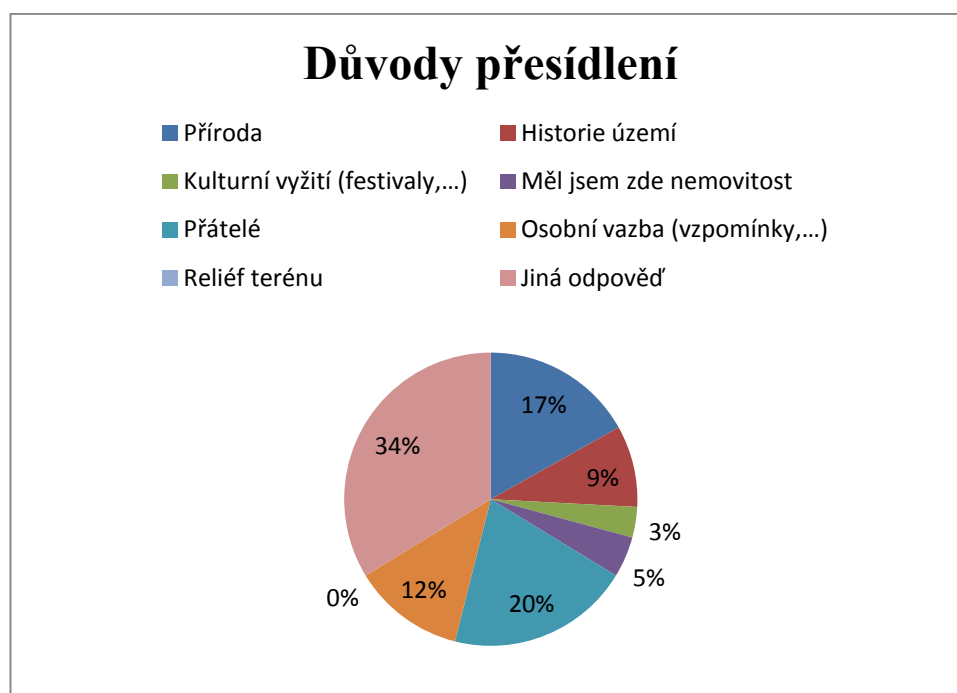
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 22: Důvody přesídlení amenitních migrantů do oblasti západních Čech

	Počet	%
Příroda	15	17
Historie území	8	9
Kulturní vyžití (festivaly,...)	3	3
Měl jsem zde nemovitost	4	5
Přátelé	18	20
Osobní vazba (vzpomínky,...)	11	12
Reliéf terénu	0	0
Jiná odpověď	30	34

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 22: Důvody přesídlení amenitních migrantů do oblasti západních Čech

Zdroj: Vlastní zpracování

6. 8 Přestěhování

Do modelové oblasti západních Čech přišli amenitní migranti z různých míst. Jednalo se např. o Prahu, Plzeň, Příbor, Ústí n. Labem, ale i třeba New York či Bratislavu. S rozhodnutím, že opustili minulé bydliště, byla spokojena více než polovina (67%) dotázaných amenitních migrantů (tabulka č. 23).

Téměř většina (71 %) amenitních migrantů nevěděla jistě, zda jsou lidé, kteří se do oblasti přestěhovali, pro toto území přínosem (tabulka č. 24). Čtvrtina z dotázaných uvedla, že lidé, kteří se do oblasti přestěhovali, pro toto území přínosem jsou. Přínos viděli především ve zvyšování zalidnění oblasti a kulturního života, opravě památek atd. Pouze 4 % respondentů byla toho názoru, že lidé, kteří se do této oblasti přestěhovali, přínosem nejsou. A to hlavně díky přelidnění, jak uváděli někteří z dotázaných amenitních migrantů.

Více než polovina dotázaných amenitních migrantů se domnívala, že oblast západních Čech je vhodné místo pro trvalé přestěhování (tabulka č. 25). Z uvedených důvodů to bylo hlavně klidné prostředí a krásná příroda, klidnější životní styl a klidné stáří, blízkost lázní a historických památek atd.

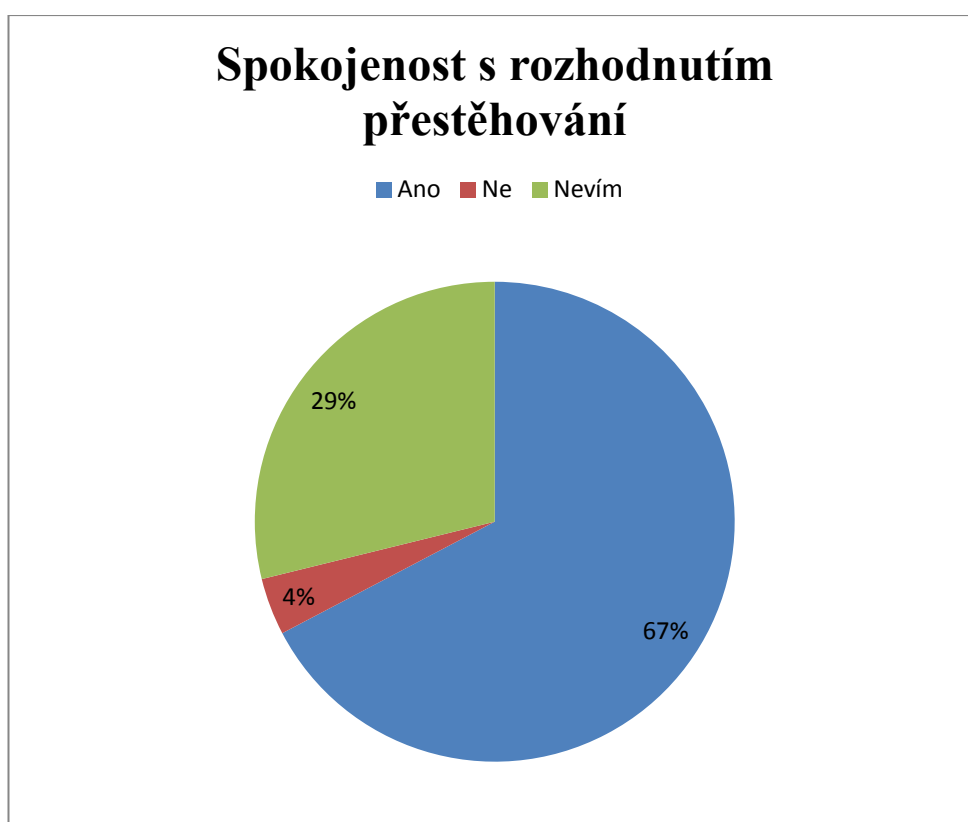
V tabulce č. 26 je uvedeno, že přesně čtvrtina (25 %) respondentů znala další amenitní migranty a většinou se s nimi i stýkala. Větší část dotázaných o nikom, kdo se přistěhoval ze stejných důvodů jako oni, ve svém okolí nevěděla.

Tabulka č. 23: Míra spokojenosti s rozhodnutím amenitních migrantů, že odešli z minulého bydliště

	Počet	%
Ano	35	67
Ne	2	4
Nevím	15	29

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 23: Míra spokojenosti s rozhodnutím amenitních migrantů, že odešli z minulého bydliště

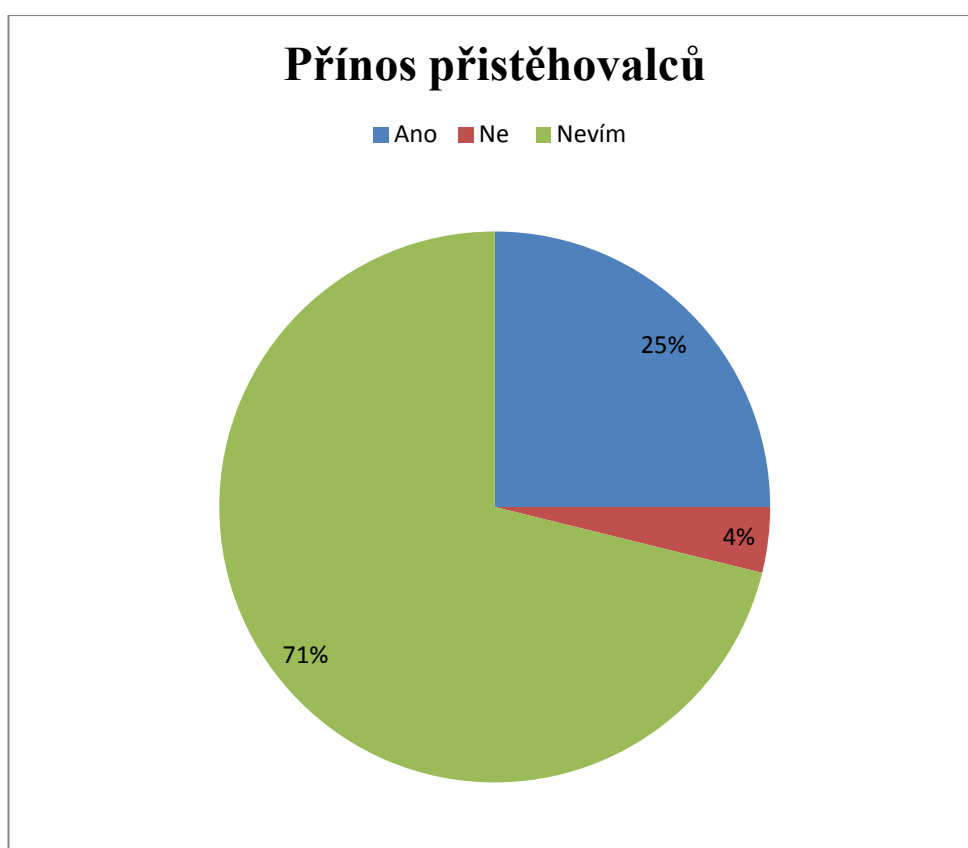
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 24: Názory amenitních migrantů na to, zda jsou lidé, kteří se přestěhovali do tohoto území přínosem

	Počet	%
Ano	13	25
Ne	2	4
Nevím	37	71

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 24: Názory amenitních migrantů na to, zda jsou lidé, kteří se přestěhovali do tohoto území přínosem

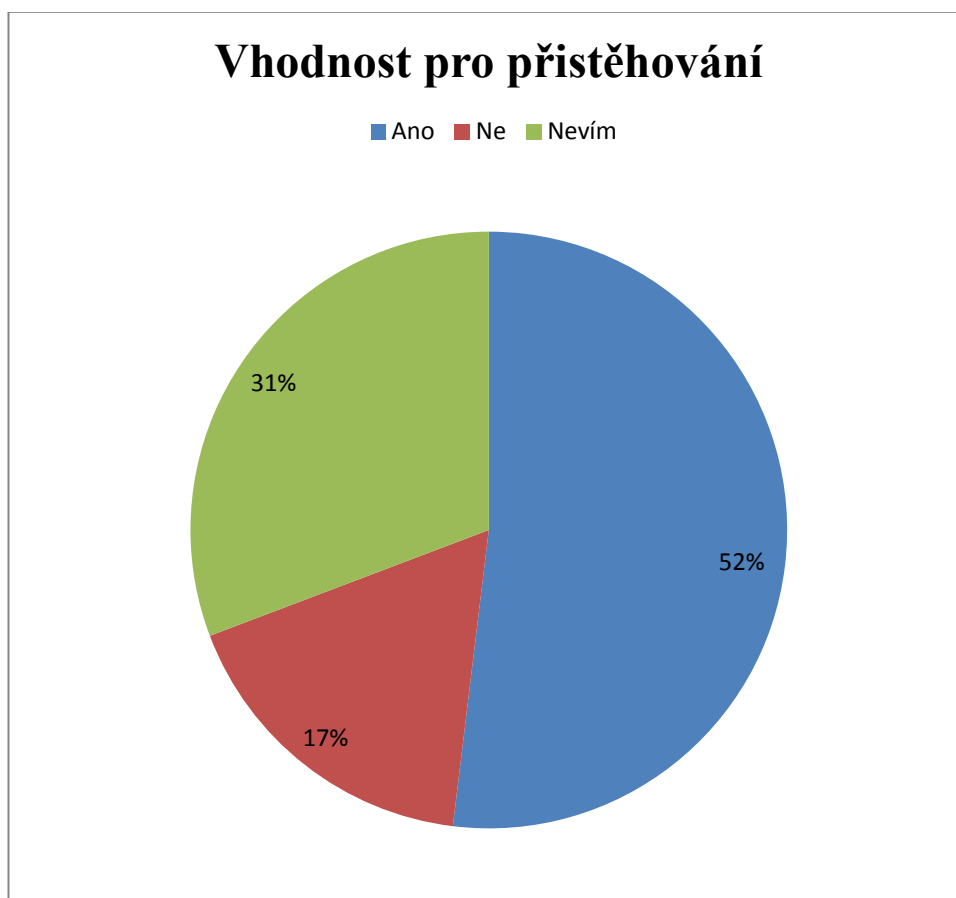
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 25: Míra názorů, zda je území západních Čech vhodné pro trvalé přistěhování

	Počet	%
Ano	27	52
Ne	9	17
Nevím	16	31

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 25: Míra názorů, zda je území západních Čech vhodné pro trvalé přistěhování

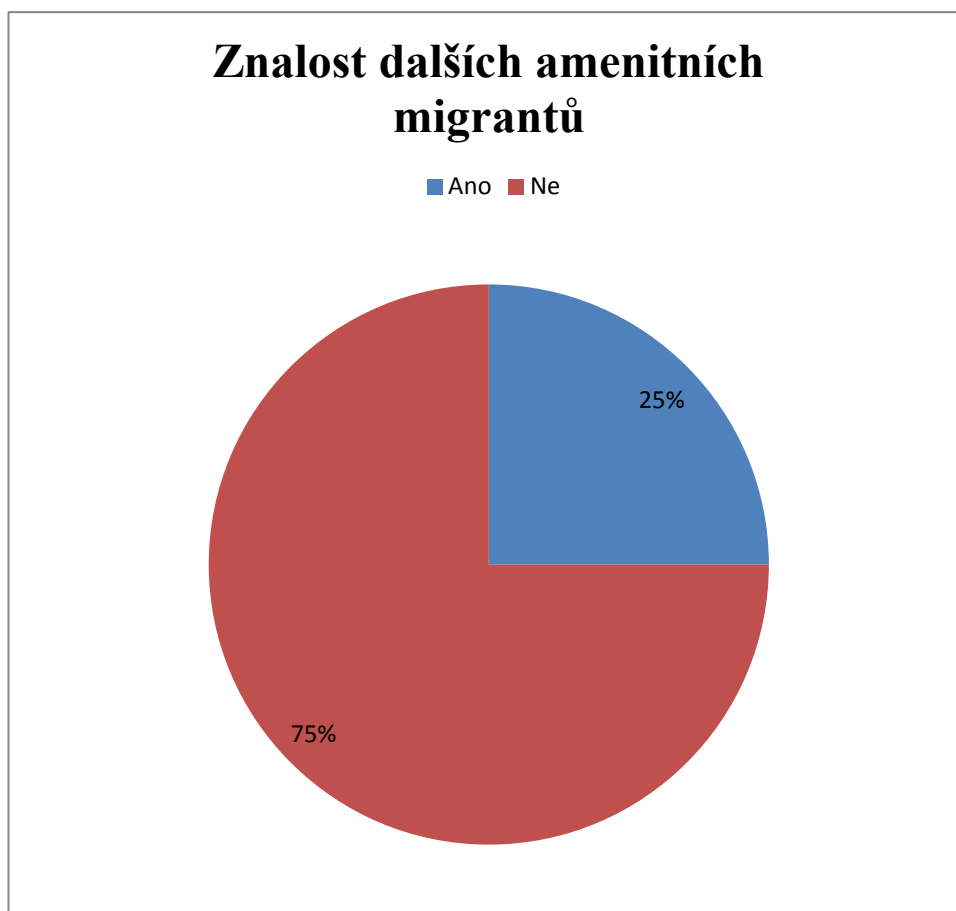
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 26: Míra znalosti dalších amenitních migrantů v oblasti západních Čech

	Počet	%
Ano	13	25
Ne	39	75

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 26: Míra znalosti dalších amenitních migrantů v oblasti západních Čech

Zdroj: Vlastní zpracování

6.9 Vztah amenitních migrantů k životnímu prostředí

Téměř třetina (29%) dotázaných amenitních migrantů se domnívala, že životní prostředí v dané lokalitě, je během posledních let na stejné úrovni (tabulka č. 27). Že se životní prostředí v modelové oblasti v průběhu posledních let mění k lepšímu, si myslelo 23 % respondentů. Že se životní prostředí v dané lokalitě mění k horšímu, si myslelo 15 % a 19 % respondentů toto nemohlo posoudit, protože zde bydlí krátce.

Více než polovina (64%) respondentů se většinou snažila žít v souladu s přírodou (tabulka č. 28) a 19 % si myslelo, že se snaží žít v souladu s přírodou jen občas.

Další potenciální obyvatelé by většina dotázaných amenitních migrantů nalákala do tohoto území např. na čisté životní prostředí, historii území, krajinu a přírodu, blízkost lázní, památky, podnikatelský potenciál a možnosti turistiky.

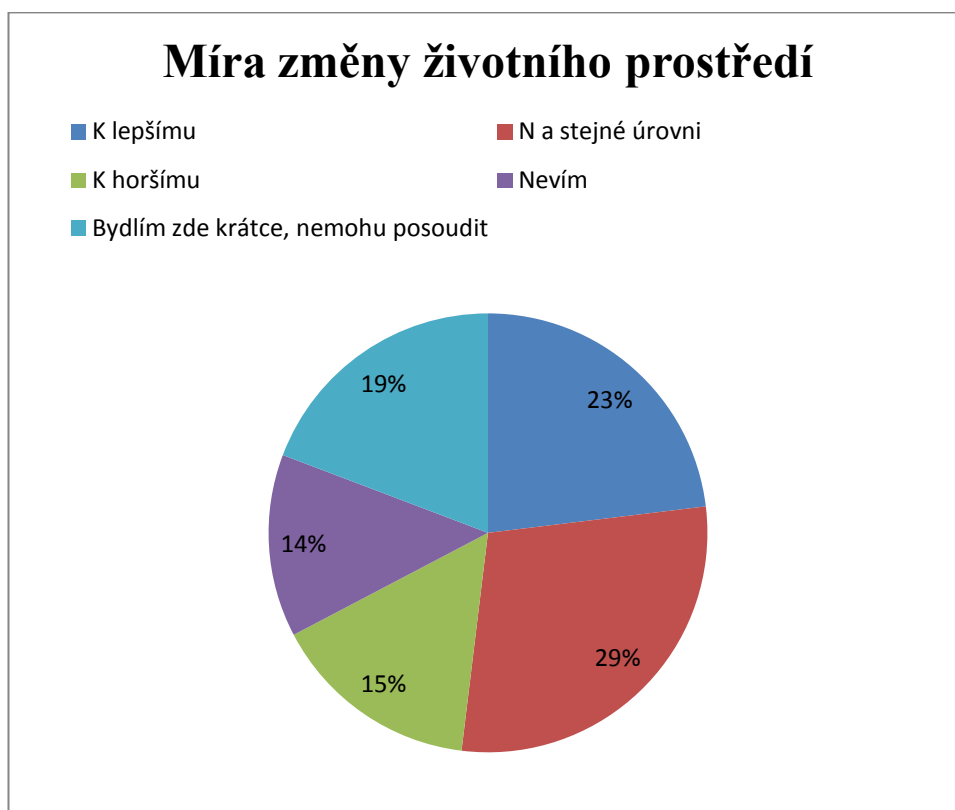
K otázce co by se mělo ještě zlepšit, aby bylo území pro ně atraktivnější, velká část respondentů uvedla, že by se měl obnovit provoz nemocnice v Plané a tím i lepší zdravotnické služby. Někteří si přáli zlepšení infrastruktury, pracovní příležitosti, více služeb pro turisty a kulturní vyžití. Velká část dotázaných amenitních migrantů tuto otázku nezodpověděla vůbec, tudíž lze předpokládat, že jsou s kvalitou života v této oblasti spokojeni.

Tabulka č. 27: Míra názorů, jak se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí

	Počet	%
K lepšímu	12	23
Na stejné úrovni	15	29
K horšímu	8	15
Nevím	7	14
Bydlím zde krátce, nemohu posoudit	10	19

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 27: Míra názorů, jak se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí

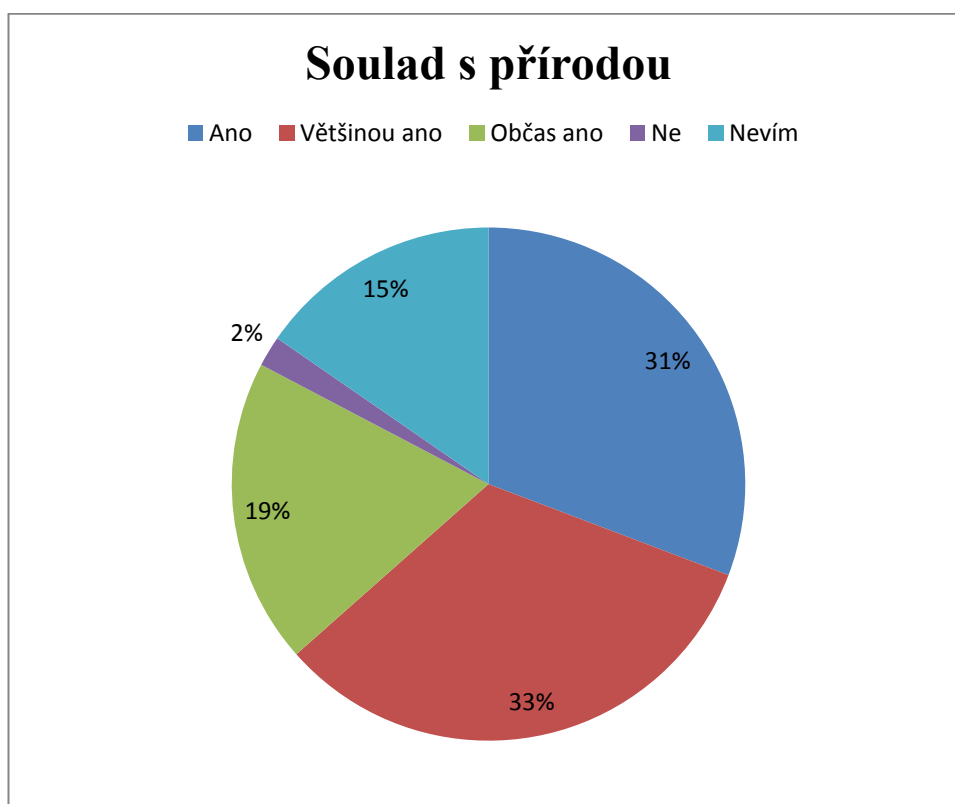
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 28: Míra snahy amenitních migrantů žít v souladu s přírodou

	Počet	%
Ano	16	31
Většinou ano	17	33
Občas ano	10	19
Ne	1	2
Nevím	8	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 28: Míra snahy amenitních migrantů žít v souladu s přírodou

Zdroj: Vlastní zpracování

6. 10 Analýza 2. stupně

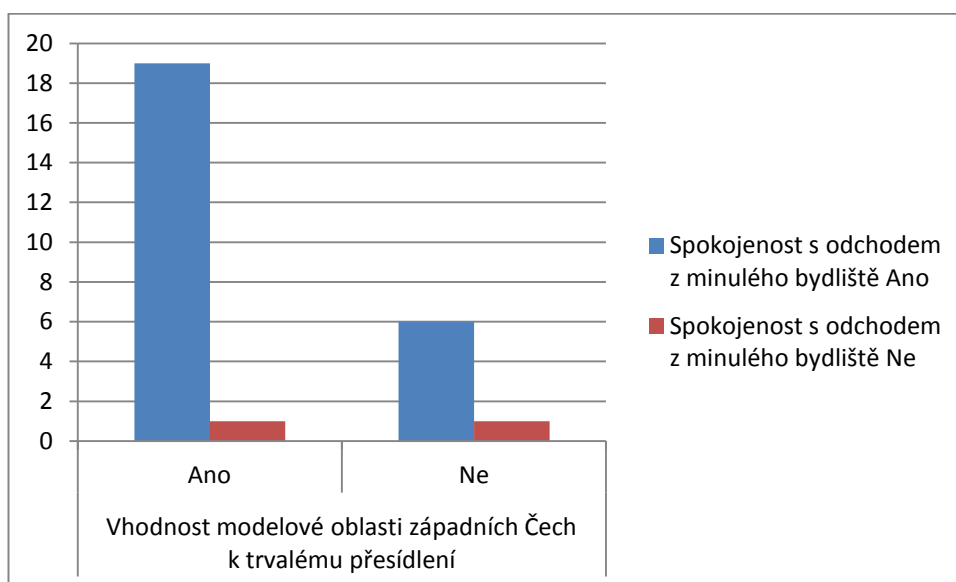
Jedná se o rozbor dvou proměnných. V grafu je první proměnná uvedena barevně nahoře a na ose X se nalézá druhá proměnná, jejíž složky jsou od sebe odděleny mezerou. Jsou stanoveny dvě hypotézy. Hypotéza H_0 , kdy jsou obě proměnné na sobě nezávislé a hypotéza H_1 , kdy jsou proměnné na sobě závislé. Pomocí Chi-kvadrát testu (stupeň volnosti 1) lze zjistit, zda jsou proměnné na sobě závislé nebo nezávislé. Pokud je p – hodnota nižší než zvolená hladina významnosti 5 %, hypotéza H_0 se zamítne. To znamená, že získaný rozdíl je příliš velký na to, aby mohl být jen důsledkem náhodného výběru. Je tedy statisticky významný, a tudíž mezi proměnnými existuje vztah. Pokud je p – hodnota rovná nebo je vyšší než zvolená hladina významnosti, hypotézu H_0 není možné zamítnout. Znamená to, že získaný rozdíl může být důsledkem náhodného výběru. Není tedy statisticky významný a mezi proměnnými neexistuje vztah.

Tabulka č. 29: Závislost vhodnosti modelové oblasti západních Čech k trvalému přesídlení na spokojenosti amenitních migrantů s odchodem z minulého bydliště

		Vhodnost modelové oblasti západních Čech k trvalému přesídlení	
		Ano	Ne
Spokojenost s odchodem z minulého bydliště	Ano	19	6
	Ne	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 29: Závislost vhodnosti modelové oblasti západních Čech k trvalému přesídlení na spokojenosti amenitních migrantů s odchodem z minulého bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování

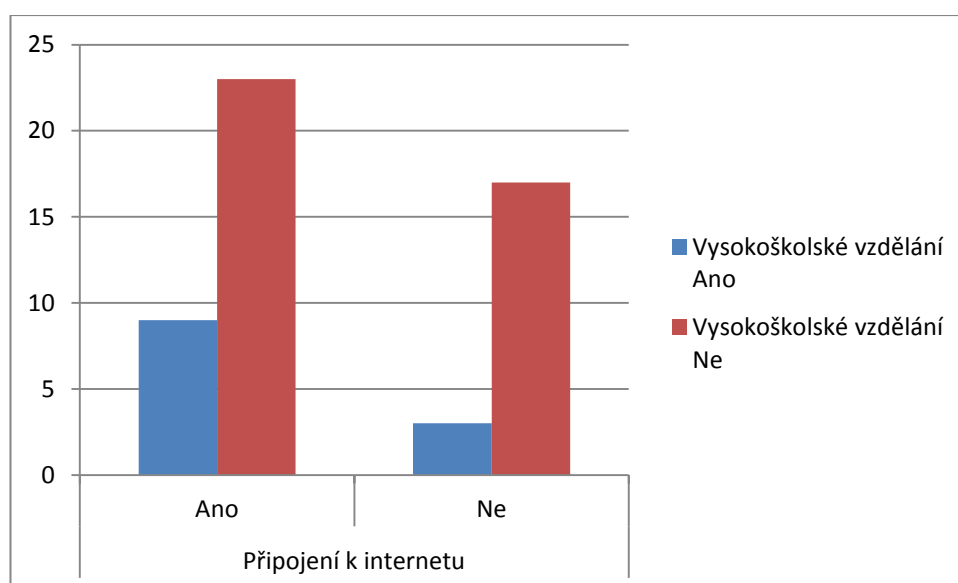
Na hladině významnosti 5% nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků zamítáme a přijímáme hypotézu H_1 , která nám říká, že zde existuje určitá závislost. Vhodnost studované oblasti západních Čech k trvalému přesídlení je tedy závislá na spokojenosti amenitních migrantů s odchodem z minulého bydliště.

Tabulka č. 30: Závislost připojení k internetu na vysokoškolském vzdělání amenitních migrantů

		Připojení k internetu	
		Ano	Ne
Vysokoškolské vzdělání	Ano	9	3
	Ne	23	17

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 30: Závislost připojení k internetu na vysokoškolském vzdělání amenitních migrantů

Zdroj: Vlastní zpracování

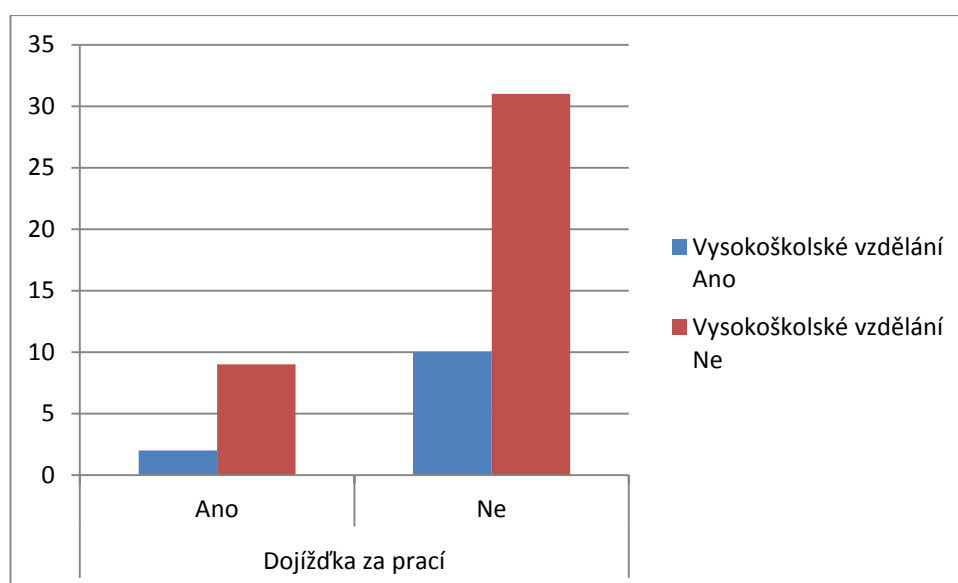
Na hladině významnosti 5% nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků nezamítáme. Připojení amenitních migrantů k internetu je nezávislé na jejich vysokoškolském vzdělání.

Tabulka č. 31: Závislost dojíždění do práce na vysokoškolském vzdělání amenitních migrantů

		Dojížd'ka za prací	
		Ano	Ne
Vysokoškolské vzdělání	Ano	2	10
	Ne	9	31

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 31: Závislost dojíždění do práce na vysokoškolském vzdělání amenitních migrantů

Zdroj: Vlastní zpracování

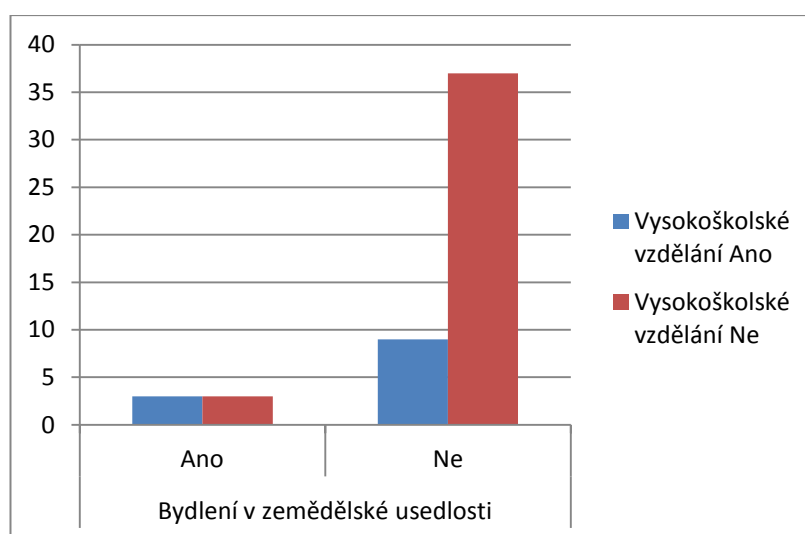
Na hladině významnosti 5% nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků nezamítáme. Dojíždění amenitních migrantů do práce tedy nezávisí na jejich vysokoškolském vzdělání.

Tabulka č. 32: Závislost bydlení amenitních migrantů v zemědělské usedlosti na jejich vysokoškolském vzdělání

		Bydlení v zemědělské usedlosti	
		Ano	Ne
Vysokoškolské vzdělání	Ano	3	9
	Ne	3	37

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 32: Závislost bydlení amenitních migrantů v zemědělské usedlosti na jejich vysokoškolském vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování

Na hladině významnosti 5% nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků nezamítáme. Bydlení amenitních migrantů v zemědělské usedlosti tedy nezávisí na jejich vysokoškolském vzdělání.

6. 11 Potvrzení či vyvrácení hypotéz

Před zahájením vlastní práce byly stanoveny hypotézy:

1. Druhé bydlení je předstupněm amenitní migrace pro více než polovinu amenitních migrantů.
2. Hlavním důvodem pro přesídlení do určité oblasti je pro většinu amenitních migrantů (75%) příroda.
3. Amenitní migranti se převážně snaží žít v souladu s přírodou.
4. Alespoň 2/3 amenitních migrantů se domnívá, že se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí k lepšímu.

Hypotéza č. 1 musí být vyvrácena, protože z grafu č. 20 vyplývá, že druhé bydlení mělo před přestěhováním do sledované oblasti západních Čech pouze 19 % dotazovaných amenitních migrantů. Také hypotéza č. 2 je vyvrácena, protože z grafu č. 21 plyne, že příroda byla hlavním důvodem pro přestěhování do sledované oblasti pouze pro 17 % respondentů. Hypotéza č. 3 vyvrácena není, protože podle grafu č. 27 se převážná většina dotázaných amenitních migrantů snaží žít v souladu s přírodou. Z grafu č. 26 plyne, že pouze necelá čtvrtina amenitních migrantů se domnívá, že životní prostředí se v průběhu posledních let v dané lokalitě mění k lepšímu, a tudíž hypotéza č. 4 musí být vyvrácena.

7. DISKUSE VÝSLEDKŮ

Neustále přibývá osob, skupin osob či celých rodin, které se rozhodly změnit místo svého městského bydliště za bydlení na venkově. Těm, kteří se rozhodli změnit bydliště z důvodů zvýšení celkové kvality svého života a nikoliv z ekonomických důvodů, se říká amenitní migranti (Moss, 2006; Bartoš et al., 2011). Přesné vymezení amenitních migrantů je velmi obtížné a liší se dle zaměření výzkumů jednotlivých autorů.

Obecně se uvádí, že předstupněm amenitní migrace je vlastnictví objektů tzv. druhého bydlení (Stewart, 20012; Bartoš, Kušová 2005). Z výsledků předkládané diplomové práce však vyplývá, že ve vzorku amenitních migrantů v modelovém území bylo vlastníky druhého bydlení pouze 19% respondentů. Například Havlíková (2010) uvádí, že v oblasti České Kanady druhé bydlení vlastnilo jen 15% dotázaných amenitních migrantů.

Stejně jako Srb (1999), také Havlíková (2011) ve své práci uvádí, že mezi migranty je podíl žen více než poloviční. Ovšem soubor dotazovaných amenitních migrantů v oblasti západních Čech byl tvořen pouze z 33 % ženami.

Amenitní migranti se do sledované oblasti stěhovali v průměrném věku 27 let. Což se shoduje i s výsledky Havlíkové (2011), která uvádí, že do sledované oblasti České Kanady se nejvíce stěhovala věková kategorie od 20 do 29 let. Z uvedených charakteristik amenitních migrantů vyplývá, že amenitní migrace je záležitostí především věkové kategorie 20-29 let, aktivních lidí, ochotných měnit svůj životní styl.

Z hlediska „push-pull“ teorie (Halliday, Coombes, 1995) se ukázalo, že jedním z důvodů pro přestěhování (tzv. pull factors) do nového místa byli přátelé a známí (uvedlo 20 % respondentů). K rozdílným výsledkům dospěl Bartoš et al., (2011), neboť uvádí, že přátelé a známí v jejich výzkumu hráli zanedbatelnou roli v důvodech pro přestěhování (do 7%). Více než 1/3 dotázaných amenitních migrantů (34 %) uvedla, že důvodem k jejich přesídlení do modelového území byla, kromě touhy změnit životní styl, i pracovní příležitost, svatba či v jednom případě útěk. Nejméně bylo voleno jako důvod k přestěhování kulturní vyžití (3 %), vlastnictví nemovitosti (5%) a historie území (9 %). Pro 12 % respondentů byla důvodem přesídlení osobní vazba k tomuto území a příroda (17 %). Hypotéza, že převážná část

respondentů se snaží žít v souladu s přírodou, vyvrácena nebyla. Což se shoduje i s výsledky práce Havlíkové (2011).

Mezi dotazovanými amenitními migranty převládalo hlavně středoškolské vzdělání (44%) a vysokoškolské vzdělání (23%). Což se v podstatě shodovalo i s výsledky prací Havlíkové (2011) a Bartoše et al., (2011). Téměř polovina dotázaných amenitních migrantů měla různá zaměstnání týkajících se převážně práce ve školství (učitel/ka, ředitelka dětského domova apod.), zdravotnictví, služby, administrativa či práce ve státní správě. Zmiňována byla také některá řemesla (malíř, umělec) či práce v zemědělství. Z dotázaných amenitních migrantů pracovalo 15 % jako podnikatel/ka (OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná). Na rozdíl ale od studie Bartoše et al. (2011), kde nové pracovní místo pro místní obyvatele vytvořilo 15% ze všech dotázaných, v tomto výzkumu žádné nové pracovní místo vytvořeno nebylo a podnikatelé ani příležitostně nezaměstnávali někoho místního (tzv. sousedská výpomoc). V důchodu bylo 31 % respondentů, někteří dotazovaní amenitní migranti byli studující či na mateřské dovolené.

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že zapojení amenitních migrantů do místní samosprávy je velmi malé (8%). Výsledky Bartoše et al. (2009) naproti tomu vykazují poměrně velké zapojení nově přistěhovalých (amenitních migrantů) do místní samosprávy (19%). Tento rozdíl může být způsoben i tím, že celkově ve společnosti klesá zájem lidí takto se angažovat. Dotazníkový průzkum, který prováděl Bartoš et. al. (2009) probíhal již v letech 2007 a 2008.

O něco lepší je zapojení přistěhovalých do místních spolkových nebo zájmových činností obcí, kdy Havlíková uvádí 18% respondentů a v šetření této práce se do spolkové či zájmové činnosti zapojilo 21% respondentů. Tito amenitní migranti většinou vedli zájmové kroužky v domovech dětí a mládeže či byli zapojeni do nějakého občanského sdružení.

Librová (1994, 2003) ve svém sociologickém výzkumu dobrovolné skromnosti popisuje skupinu lidí (které nazývá „pestré“), kteří měli větší počet dětí a žili se svými rodiči. Na rozdíl od dotazníkového šetření této práce, kde na jednu domácnost vycházeli v průměru 3 členové rodiny. Pokud rodina děti měla, tak maximálně tři, což se týkalo pouze jedné rodiny. Stejně jako v dotazníkovém šetření Havlíkové (2011), v této práci nejvíce převažovali rodiny, které měli dítě jedno.

Podle Loquenze (2008) je amenitní migrace silně podporována chutí lidí žít ve svém vlastním domě. Převážná většina amenitních migrantů tohoto šetření vlastnila byt či apartmán (49%), zatímco rodinný domek vlastnilo „jen“ 35% respondentů. Více než polovina nemovitostí byla situována uvnitř obce. Mezi samoty, na kterých bydlel nejmenší počet respondentů, patřily hlavně zemědělské usedlosti a chalupy.

Z výzkumu Vágnera et al. (2004) vyplývá, že současný průměrný objekt druhého bydlení v Česku leží na pozemku o rozloze 1 000 m². Jelikož se vedle bytů a rodinných domů (vilek) mezi uváděnými typy bydlení ve výzkumu této diplomové práce nacházely také zemědělské usedlosti s rozsáhlými pozemky nebo velké statky, byla hodnota průměrné velikosti pozemků 37 ha.

V dotazníkovém šetření byla zjišťována především technická vybavenost v místě bydlení respondentů a vybavenost jejich domácností. Do technického vybavení místa bydliště byl zahrnut rozvod vody, elektřiny a plynu, dále kanalizace a telefonické spojení. Všichni dotazovaní amenitní migranti měli v obci zavedenou elektřinu a stejně jako v dotazníkovém šetření Havlíkové (2011), mohli využívat vodovod. Kanalizaci mělo zavedeno 46 % respondentů a 38 % dotázaných mělo zavedeno plyn. Téměř polovina respondentů měla možnost telefonického spojení.

Librová (2003) dále ve svém výzkumu zmiňuje zálibu „pestrých“ v moderní technologii. Domácnosti respondentů této diplomové práce byly vybaveny především mobilním telefonem (88%) a televizí (85%). Dále využívali různé možnosti využití informačních technologií. S počítačem pracovalo 60% respondentů, kteří zároveň využívali i internet. Na rozdíl od studie Bartoše et al. (2011), kde automobil vlastnilo 93% sledovaných domácností, bylo v dotazníkovém šetření této práce zjištěno, že automobil vlastní pouze 34 z 52 (65%) dotázaných amenitních migrantů. Z uvedených charakteristik vybavenosti domácností by se (podle výzkumů Blažka, Uhlíře, 2002) také v případě této diplomové práce dalo usuzovat, že čeští amenitní migranti jsou spíše „ekonomicky silní“.

K otázce, co by se mělo v území zlepšit, si někteří respondenti přáli zlepšení pracovní příležitosti. Také ve výzkumu Chromého et al. (2010) ze Sušicka obyvatelé považují za hlavní problém v regionu nedostatek pracovních míst. Stejně jako ve studii Havlíkové (2011) by i dotazovaní amenitní migranti tohoto šetření další potenciální obyvatele nalákali do tohoto území např. na čisté životní prostředí, krajinu a přírodu, památky a možnosti turistiky.

Při řešení analýzy 2. stupně bylo stejně jako v případě šetření Havlíkové (2011) zjištěno, že vhodnost studované oblasti západních Čech k trvalému přesídlení je závislá na spokojenosti amenitních migrantů s odchodem z minulého bydliště. Obě práce se také shodují ve výsledku, že připojení amenitních migrantů k internetu je nezávislé na jejich vysokoškolském vzdělání.

8. ZÁVĚR

Cestovní ruch přináší určitá pozitiva do našeho života, ale může znamenat i negativní dopad na životní prostředí a na sociální vztahy mezi lidmi. Pro určitou skupinu obyvatel může být alternativou k neustálému cestování za lepším životním prostředím amenitní migrace. Amenitní migrace je specifický typ migrace, která není primárně motivována ekonomicky, ale spíše snahou žít v hodnotnějším socio - kulturním prostředí. U amenitní migrace převládá směr pohybu obyvatelstva z měst na venkov.

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zjistit, jaké jsou předpoklady pro vznik a existenci jevu „amenitní migrace“ a výskyt jejích forem v oblasti západních Čech – konkrétně v oblastech měst Planá, Tachov a Mariánské Lázně. Součástí tohoto zjištění bylo také určení hlavních důvodů, proč se amenitní migranti stěhují do této oblasti a jaké je jejich zapojení do místního života.

Vzhledem k tomu, že jev amenitní migrace není v České republice moc rozšířen, bylo pozitivní zjistit, že i v oblasti západních Čech lze nalézt amenitní migranty. Jako modelové území pro předpoklad vzniku jevu amenitní migrace byla zvolena oblast západních Čech. Byly vybrány oblasti se zachovalým přírodním prostředím, u kterých se předpokládala možnost, že by mohli být atraktivní pro amenitní migranty. Jako konkrétní modelová území byly zvoleny oblasti měst Planá, Tachov a Mariánské Lázně. Jednotlivé oblasti mají rozdílnou historii a rozdílný stupeň turismu. Tyto oblasti byly také zvoleny z důvodu blízkosti bydliště a tudíž známých osobních vazeb.

Z uvedeného průzkumu vyplývá, že amenitní migranti v modelovém území jsou převážně středoškolsky vzdělaní, jejich migrace není spjata s cestovním ruchem či „druhým bydlením“ a že se převážná většina snaží žít v souladu s přírodou. Na začátku byly stanoveny 4 hypotézy, z nichž 3 ale byly vyvráceny. Jednou z nich byla hypotéza, že druhé bydlení je předstupněm amenitní migrace pro více než polovinu amenitních migrantů.

Ovšem v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, druhé bydlení mělo před vlastní migrací do sledované oblasti západních Čech pouze 19 % dotazovaných. Také hypotéza, že příroda byla hlavním důvodem pro přestěhování do sledované oblasti pro většinu amenitních migrantů, byla vyvrácena. Příroda byla důvodem pro

přestěhování pouze u 17 % respondentů. Vyvrácena byla také hypotéza, že alespoň 2/3 amenitních migrantů se domnívá, že se v průběhu posledních let mění životní prostředí v dané lokalitě k lepšímu. Ovšem toto se domnívala jen necelá čtvrtina respondentů. Pouze jedna hypotéza vyvrácena nebyla a to, že převážná většina dotázaných amenitních migrantů se snaží žít v souladu s přírodou.

Tato diplomová práce navazuje na ukončený projekt GA ČR č. 403/ 07/0714 „Amenitní“ migrace jako nová forma specifické globální migrace obyvatel“ a rozšiřuje poznání v oblasti příčin stěhování (migrace) lidí do vybraných oblastí západních Čech. Výsledky práce mohou posloužit jak studentům při dalších výzkumech tohoto jevu, tak i starostům při tvorbě plánů rozvoje oblasti a zvláště pak i budoucím potenciálním amenitním migrantům do venkovských oblastí České republiky.

9. SUMMARY

Keywords: Amenity migration, rural areas, second home, West Bohemia

Amenity migration is a specific type of migration which is not motivated by higher wages – it has been brought about by the desire to render more valuable natural or socio – cultural environment of the target territory. It is often directed from metropolitan to rural areas. This type of moving, that first appeared significant in North America in the 1970s, increased there and globally over the next two decades, perhaps especially in mountain areas, and remains a driving force of biophysical, economic and socio – cultural change today. In Central Europe the phenomenon is in an initial stage of development.

The group of amenity migrants from chosen areas of West Bohemia of the Czech Republic was described and identified on basis of collected empirical data set. Results are discussed with relevant authors who currently study amenity migration. It follows from the mentioned results that amenity migrants in model areas are rather secondary educated, their migration is not associated with tourism or „second housing“ and that the vast majority of trying to live in harmony with nature.

10. POUŽITÁ LITERATURA

1. Bartoš, M. Kušová, D. (2005): Amenity Migration as a Specific Form of Global Human Migration and its Impact of Quality of Life. *Životní prostredie*, Vol. 39, No. 6, p. 315 – 318.
2. Bartoš, M., Kušová, D., Těšitel, J. (2005): Amenity Migration and Tourism. In Hesková, M., Šittler, E., Dvořák, V. (eds.): *Tourism, Regional Development and Education*. Tábor: Katedra cestovního ruchu Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, s. 17 – 21.
3. Bartoš, M., Kušová, D., Těšitel, J. (2009): Amenitní migrace – specifická forma migrace obyvatel. *AUSPICIA*, 6 (2), Vysoká škola evropských a regionálních studií České Budějovice, Filosofický ústav AV ČR Praha, s. 103 – 108.
4. Bartoš, M., Kušová, D. Těšitel, J., Novotná, M., Kopp, J., Macháček, J., Moss, L. A. G., Glorioso, R. S. (2011): Amenitní migrace do venkovských oblastí České republiky. *Lesnická práce*, s. r. o., 217 s.
5. Begon, M., Harper, J., Tawnsend, C. (1997): *Ekologie: jedinci, populace, společenstva*. A. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 952 s.
6. Bičík, I., Fialová, D., Vágner, J. (2001): *Druhé bydlení v česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, 167 s.
7. Blažek, J., Uhlíř, D. (2002): *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 211 s.
8. Brtek, J. (2009): *Mariánské Lázně. Průvodce městem a okolím*. Cheb: Petr Němec – IRPEN, 186 s.
9. Brown, A., Neuberger, E. (1977): *Internal Migration*. New York: Academic Press.
10. Fialová, D., Vágner, J. et al. (2005): *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 286 s.
11. Fiedler, J., Chvátal, V. F. (2008): *Židovské památky Tachovska, Plánska a Stříbrska*. Nakladatelství českého lesa v Domažlicích, 264 s.
12. Foret, M., Foretová, V. (2001): *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 180 s.

13. Friederici, P. (1999): *The Suburban Wild*. The University of Georgia Press. Georgia, 125s.
14. Galčanová, L., Vacková, B. (2008): *Rezidenční suburbanizace v postkomunistické České republice, její kořeny, tradice a současnost*. IVRIS Papers 08/02. Institut pro výzkum reprodukce a integrace společnosti. Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity.
15. Gans, H. (1967): *The Levittowers. Ways of Life and Politics in a New Suburban Community*. London: The Penguin Press.
16. Glorioso, R. S. (1999): *Amenity Migration in the Šumava Bioregion, Czech Republic: Impactions for Ecological Integrity*. In: Gode, P. M., Price, M. F., Zimmermann, F. M. (eds.): *Tourism and Development in Mountain Regions*. CABI Publishing, Wallingford, UK, p. 275 – 295.
17. Gregory, D., Johnston, R., Pratt, G., Watts, J. M., Whatmore, S. (2009): *The dictionary of Human Geography*. John Wiley & Sons Ltd., Singapore, 1052 p.
18. Havlíková, G. (2011): *Předpoklady vzniku amenitní migrace v přírodním parku Česká Kanada*. Diplomová práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 138 s.
19. Halliday, J., Coombes, M. (1995): *In search of counter-urbanisation: some evidence from Devon on the relationship between patterns of migration and motivation*. *Journal of Rural Studies*, 11, pp. 433-446.
20. Hendl, J. (2005): *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 408 s.
21. Heřmanová, E., Chromý, P. a kol. (2009): *Kulturní regiony a geografie kultury*. Praha: ASPI, 348 s.
22. Hesková, M. et al. (2004): *Analyse des Destinationsmanagements im Fremdenverkehr an Beispielen Österreichs und der Tschechischen Republic*. 1. Ausgabe. Bratislava: Kartprint, 92 s.
23. Hnilička, P. (2005): *Sídelní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Brno: Era, 131 s.
24. Horner, S., Swarbrooke, J. (2003): *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 488 s.

25. Hostička, M. a kol. (1971): Chráněná území v Západočeském kraji. Plzeň: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Plzni, 211 s.
26. Hrabánková, M., Hájek, T. (2002): Management cestovního ruchu. 1. vydání. České Budějovice: JČU v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 82 s.
27. Hunziker, W., Krapf, K. (1942): Grundriss der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre. Zurich, 52 s.
28. Chipeniuk, R. (2005): Planning for Rural Amenity Migration. Plan Canada, vol. 45, no. 1, p. 15 – 17.
29. Chipeniuk, R. (2006): Planning for Amenity Migration in Communities of the British Columbia Hinterland. In: Moss, L. A. G. (eds.): The Amenity Migrants: Seeking and Sustaining Mountains and Their Cultures. CABI Publishing, Wallingford, UK and Cambridge USA, p. 163 – 174.
30. Chromý, P. (2003): Formování regionální identity: nezbytná součást geografických výzkumů. In Jančák, V., Chromý, P., Marada, M. (eds.) Geografie na cestách poznání. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, s. 163-178.
31. Chromý, P. (2010): Kulturně geografické aspekty rozvoje příhraničních periferií: analýza vybraných složek identity obyvatelstva Sušicka. Geografie, roč. 115, č. 2, s. 223-246.
32. Kalibová, K. (2005): Úvod do demografie. 2. vydání – 4. dotisk. Praha: Karolinum, 54 s.
33. Kalibová, K., Pavlík, Z., Vodáková, A. (2009): Demografie (nejen) pro demografy. 3. přepracované vydání. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 244 s.
34. Kaltenborn, Bjorn P. (2007): The Amenity Migrants – Seeking and Sustaining Mountains and Their Cultures. Mountain Research and Development, vol. 27, No. 2, p. 183 – 183.
35. King, R. (2008): Atlas lidské migrace. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, 192 s.
36. Klufová, R. (2008): Základy demografie. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 228 s.
37. Knebel, H. J. (1960): Soziologische Strukturwandlungen im modernen Tourismus, Stuttgart, 178 s.

38. Kontuly, T., Tammaru, T. (2006): Population Subgroups Responsible for New Urbanization and Suburbanization in Estonia. *European Urban and Regional Studies*, vol. 13, no. 4, p. 319-336.
39. Kopp, J., Novotná, M. (2007): Metodické přístupy k vymezení potenciálu krajiny pro amenitní migraci. *Miscellanea Geographica*, no. 13, p. 175 – 181.
40. Koschin, F. (2000): Demografie poprvé. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 99 s.
41. Kubeš, J. (2004): Prvky územní struktury chataření a jejich typologie. In Vágner, J., Fialová, D., et al. *Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, s. 184-200.
42. Kučera, V. (2008): Utečeme na chalupu. *Historie.cs*. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/textove-prepisy/historie-cs-eu/5073-uteceme-na-chalupu/>>.
43. Kumpera, J. (2003): *Západní čechy od A do Z*. Praha-Plzeň: Pavel Dobrovský-BETA a Jiří Ševčík, 373 s.
44. Kunešová, E., Nedvědová, A. (1992): *Technika cestovního ruchu*. Praha: Grada.
45. Librová, H. (1994): *Pestří a zelení – kapitoly dobrovolné skromnosti*. Brno: Veronica, 218 s.
46. Librová, H. (2003): *Vlažní a váhaví*. Brno: Nakladatelství Doplněk, 320 s.
47. Loeffler, R., Steincke, E. (2007): Amenity Migration in U.S. Sierra Nevada. *Geographical Review*, vol. 97, no. 1, p. 67 – 88.
48. Loquenz, J. (2008): *Formy amenitní migrace na Prachaticku*. Plzeň. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni.
49. Malá, V. (2002): *Základy cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 100 s.
50. McIntyre, N., Pavlovich, K. (2006): Changing Places: Amenity Coastal Communities in Transition. in: McIntyre, N. (ed.): *Multiple Dwelling and Tourism*. CABI Publishing, CAB International, Wallingford, UK, p. 21.
51. Migrace [online]. [2011 - 24 - 28]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Migrace>>

52. Mikšíček, P. (2005): Sudetská pouť aneb Waldgang. Praha: Nakladatelství Dokořán, 165 s.
53. Mikšíček, P. (2006): Staré Sudety: ohlédnutí po reáliích a životě. In Antikomplex (2006): Proměny sudetské krajiny. Nakladatelství Českého lesa, s. 44-59.
54. Mištera, L. (1996): Geografie západočeské oblasti. Plzeň: ZČU Plzeň, 156 s.
55. Moss, L. A. G. (1987): Santa Fe, New Mexico, Post- industrial Amenity – based Economy: Myth or Model? Alberta Ministry of Economic and Trade & International Culture Resources Institute, Edmonton, Alberta, Santa Fe, NM.
56. Moss, L. A. G. (1994): Beyond Tourism: The Amenity Migrants. In: Mannerma, M., Inayatullah, S., Slaughter, R. (eds.): Coherence and Chaos in our Uncommon Futures, Visions, Means, Actions. Finland Future Research Centre, Turku School of Economics and Business Administrations, Turku, Finland, p. 121 – 128.
57. Moss, L. A. G. (2006): The Amenity Migrants: Peking and Sustaining Mountains and Their Cultures. CABI Publishing, Wallingford, UK, 336 p.
58. Niessen, J., Huddleston, T., Citron, L., Geddes, A., Jacobs, D. (2007): Migrant Integration Policy Index. British Council and Migration Policy Group, Brussel, 26 p.
59. Norval, J. A. (1936): The Tourist Industry. London: Sir Isaac Pitman and Sons.
60. Odum, E. P. (1977): Základy ekologie. 1. vydání. Praha: Academia, 733 s.
61. Ogilvie, F. W. (1933): The Tourist Movement. An Economic Study, London: P. S. King & Son, 228 p.
62. Ouředníček, M., Temelová, J., Macešková, M., Novák, J., Puldová, P., Romportl, D., Chuman, T., Zelendová, S., Kuncová, I. (2008): Suburbanizace.cz. Praha: Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Urbánní a regionální laboratoř, 96 s.
63. Pásková, M., Zelenka, J. (2002): Cestovní ruch: výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 448 s.
64. Patton, M. Q. (2001): Qualitative research and evaluation methods (3rd Edition). Sage Publications Inc., London.

65. Pavlica K. a kol. (2000): Sociální výzkum, podnik a management. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 161 s.
66. Pavlík, Z., Rychtaříková, J., Šubrtová, A. (1986): Základy demografie. 1. vydání. Praha: Academia, 736 s.
67. Pavlík, Z., Kalibová, K. (2005): Mnohojazyčný demografický slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 448 s.
68. Perlik, M. (2008): Differentiated Regional Development in Mountain Areas Resulting from Global Change: Theoretical and Ampirical Implications for Understanding Amenity – seeking Behaviour. In: Moss, L. A. G., Glorioso, R. S., Krause, A. (eds.): Understanding and Managing Amenity – led Migration in Mountain Regions. Proceedings of the Mountain Culture at the Banff Centre, Banff, Canada, May 15 – 19, p. 75 – 83.
69. Poser, H. (1933): Geographische Studien über den Fremdenverkehr im Riesengebirge, Göttingen, 179 s.
70. Price, M. F., Moss, L. A. G., Williams, P. W. (1997): Tourism and Amenity Migration. In: Messerli, B., Ives, J. D. (eds.): Mountain of the World: A Global Priority. The Parthenon Publishing Group, London & Nex York, p. 249 – 279.
71. Procházka, Z. (2002): Plánsko a Tachovsko. Nakladatelství Českého lesa v Domažlicích, 288 s.
72. Rajchard, J., Kindlmann, P., Balounová, Z. (2002): Ekologie II: Biotické faktory – populace, základní modely populační dynamiky, společenstva, potravní řetězce. 1. vydání. České Budějovice, 120 s.
73. Smékalová, M. (2009): Fenomén chataření a chalupaření v české republice. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita v Brně.
74. Srb, V. (1999): Vnitřní stěhování 1991 - 1997 podle důvodů migrace. Urbanismus a územní rozvoj, č. 3, s. 8-13.
75. Stewart, S. I. (2002): Amenity Migration. In Luft, K., MacDonald, S. (eds.): Trends 2000: Shaping the Future 5th Outdoor Recreation and Tourism Trends Symposium.
76. Stojanov, R. (2008): The Environmentally-induced Migration in China. In Stojanov, R.-Novosák, J. (eds.): Migration, Development and Environment: Migration Process from the Perspective of Environmental Change and

- Development Approach at the Beginning of the 21 th Century. Cambridge UK: Cambridge Scholas Publishing, pp. 117 – 173.
77. Sýkora, L. (2002): Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Praha: Ústav pro ekopolitiku o.p.s., 191 s.
78. Šimková, M. (2007): Prostředí cestovního ruchu: Klenčí pod Čerchovem. Diplomová práce. České Budějovice.
79. Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J. (2001): Geografie cestovního ruchu. 1. vydání. Praha: Karolinum, 230 s.
80. Švandlík, R. (1991): Mariánské Lázně. 3. Vydán. Praha: Olympia, 124 s.
81. Trnková, O. (1993): Územní a cestovní ruch. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 95 s.
82. Ulmann, E. L. (1954): Amenities as Factor in Regional Growth. *Geographical Review*. 44 (1): 119 – 132.
83. Vágner, J. (2003): První nebo druhé bydlení? Druhé bydlení jako významná složka životního stylu. In Jančák, V., Chromý, P., Marada, M. (eds.): *Geografie na cestách poznání*. Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, s. 99 – 106.
84. Vaněček, D. (1997): *Agroturistika*. České Budějovice: JU ZF v Českých Budějovicích, 168 s.
85. Venkovský cestovní ruch a jeho význam. [2011 - 02 - 28]. Dostupný z WWW: <http://ucr.uhk.cz/documents/Venkovsky_CR/text/VT.pdf>
86. Zachystalová, D. (2001): Aktuální otázky rozvoje cestovního ruchu v České republice. In kolektiv. VIII. mezinárodní konferencia o cestovnom ruchu na tému *Strategie rozvoja cestovního ruchu v krajinách svednej Európy: zborník prednášok z konferencie*. 1. vydání. Banská bystrica: Dom techniky ZSVTS, 226 s.

PŘÍLOHY

Dotazník

Tento dotazník slouží jako podklad pro řešení diplomové práce s názvem „Amenitní migrace a její formy v oblasti západních Čech“.

Zpracování bude anonymní a individuální data nebudou poskytnuta jiným osobám. Předem děkuji za projevenou ochotu a v případě zájmu budete s výsledky dotazníkového šetření seznámeni.

Bc. Kateřina Švejdová
ZF JCU v Českých Budějovicích

u následujících otázek: doplňte

1) Jak se jmenuje obec, ve které dnes bydlíte?

2) Odkud jste se sem přistěhoval/a? (obec a kraj)

3) Jak dlouhou dobu zde již bydlíte?

u následujících otázek: vyberte odpověď

z daných možností a označte ji

(jedna možná

odpověď)

4) Jezdívál/a jste sem dřív?

- ano
- ne

5) Měl/a jste zde původně druhé bydlení?

- ano
- ne

6) Jste spokojeni se svým rozhodnutím, že jste odešli z minulého bydliště?

- ano
- ne
- nevím

7) Myslíte si, že informace o území pro veřejnost jsou dostatečné?

- vynikající
- dobrá
- uspokojivá
- nedostačující

8) Obsahuje infocentrum Vašeho mikroregionu dostatek informačního materiálu o České Kanadě?

- ano
- ne
- nemohu posoudit, nechodím tam
- nemáme infocentrum
- nevím o jeho existenci
-

10) Myslíte, že se snažíte žít v souladu s přírodou?

- ano
- většinou ano
- občas ano
- ne
- nevím

11) Jak si myslíte, že se v průběhu posledních let mění v dané lokalitě životní prostředí?

- k lepšímu
- na stejné úrovni
- k horšímu
- nevím
- bydlím zde krátce, nemohu posoudit

u následujících otázek: vyberte odpověď z daných možností a označte ji

(více možných

odpovědí)

12) Kde jste získali první informace o území?

- dovolená
- pracovní příležitost
- internet
- cestovní kancelář
- média- reklama (TV, tisk, rádio, ...)
- průvodce, mapy
- turistické prospekty, letáky
- od známých, přátel, příbuzných
- vyrostl(a) jsem zde
- jiná odpověď:

13) Jaký byl důvod Vašeho přesídlení do tohoto území?

- příroda
- historie území
- kulturní vyžití (festivaly, ...)
- měl jsem zde nemovitost
- přátelé
- osobní vazba (vzpomínky, ...)
- reliéf terénu
- jiná odpověď:

u následujících otázek: vyberte odpověď z daných možností a označte ji

(jedna možná

odpověď)

14) Charakter Vašeho bydlení?

- Vila, domek
- Zemědělská usedlost
- chata
- byt, apartmán
- jiný typ (maringotka, karavan, ...)

15) Jaké je umístění Vaší nemovitosti?

- Uvnitř
- Na okraji
- Samota
- jiná odpověď:

u následujících otázek: vyberte odpověď z daných možností a označte ji

(více možných

odpovědí)

16) Máte v místě Vašeho bydlení toto technické vybavení?

- vodovod
- kanalizace
- elektřina
- plyn
- telefon (pevná linka)

17) Co obsahuje vybavenost Vaší domácnosti?

- automobil
- PC
- internet
- TV
- mobilní telefon
- satelit
- myčka nádobí

u následujících otázek: vyberte odpověď a pokud odpovíte kladně vysvětlete

18) Dojždíte někam za prací?

- ano
- ne

pokud ano- jak daleko (km) / kam?:

19) Myslíte si, že jsou lidé, kteří se přestěhovali (většinou z měst) pro toto území přínosem?

- ano
- ne
- nevím

pokud ano- jak ?:

20) Domníváte se, že toto území je vhodné místo pro trvalé přistěhování?

- ano
- ne
- nevím

pokud ano- proč?:

21) Víte o někom ve vašem okolí, kdo se přistěhoval ze stejných důvodů jako Vy?

- ano
- ne

pokud ano- stýkáte se s ním a kde bydlí?:

22) Jste nějak zapojen/a do místní samosprávy?

- ano
 ne

pokud ano- jak?:

23) Jste nějak zapojen/a do spolkové nebo zájmové činnosti v místě Vašeho bydliště?

- ano
 ne

pokud ano- jak?:

24) Pokud podnikáte, vytvořili jste pracovní místo nebo příležitostně zaměstnáváte někoho místního (tzv. sousedská výpomoc)?

- Ano
 Ne

u následujících otázek: odpovězte vlastními slovy

25) Na co byste nalákali další potenciální obyvatele do tohoto území?

26) Co by se mělo ještě zlepšit, aby bylo území pro ně atraktivnější?

u následujících otázek: vyberte odpověď z daných možností a označte ji (jedna možná odpověď)

27) Jste:

- žena
 muž

u následujících otázek: doplňte

28) Jaký je váš věk?

- 20 – 29
 30 – 39
 40 – 49
 50 – 59
 60 a více

29) Počet členů v domácnosti?

.....

z toho děti do 18 let

30) Jak velký máte pozemek? (odhad)

.....

31) Jaké je Vaše zaměstnání- profese?

- Zaměstnanec
 Podnikatel (OSVČ)
 Studující
 Na MD, v domácnosti
 V důchodu
 Nezaměstnaný
 Jiné

u následujících otázek: vyberte odpověď z daných možností a označte ji (jedna možná odpověď)

32) Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- základní
 vyučen
 středoškolské
 vyšší odborné
 vysokoškolské

33) Co jste udělali s Vaším bývalým bydlením?

- nechali jste si ho
 prodali jste ho
 přenechali dětem
 jiná odpověď: